

ISKRA NA »SODOBNI ELEKTRONIKI '84«

Na razstavi Sodobna elektronika v Ljubljani se je Iskra predstavila z vrsto novosti, predvsem pa s ponudbo celovitih rešitev avtomatizacije procesov — Eden najuspešnejših, če ne kar najbolj uspešen Iskrin nastop na Elektroni — France Popit: »Zelo všeč mi je vaša razstava in čestitam Iskri« — Ob številnih simpozijih in seminarjih, omenimo predvsem Yutel 84, je izredno pozornost in številne pohvale vzbudila Iskrina tako imenovana Računalnica v Cankarjevem domu.

Kar 532 razstavljalcev, od tega 387 iz tujine, je v dneh od 1. do 5. oktobra sodelovalo na 31. mednarodni razstavi elektronike, telekomunikacij, avtomatike, računalništva in nukleonike na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Med razstavo je bilo tudi več seminarjev in simpozijev in drugih srečanj, na katerih so prebrali približno 200 strokovnih referatov. Razstavo Sodobna elektronika '84 je odprl član predsedstva Zvezne gospodarske zbornice Anton Stipančič, slovesnosti pa se je med številnimi družbenopolitičnimi delavci udeležil tudi predsednik predsedstva SR Slovenije France Popit, ki je izredno pohvalno ocenil tudi Iskrino nastop na letošnji Sodobni elektroni.

Iskrin nastop na letošnji Sodobni elektroni je potekal pod geslom Iskra — ključ do sodobne proizvod-

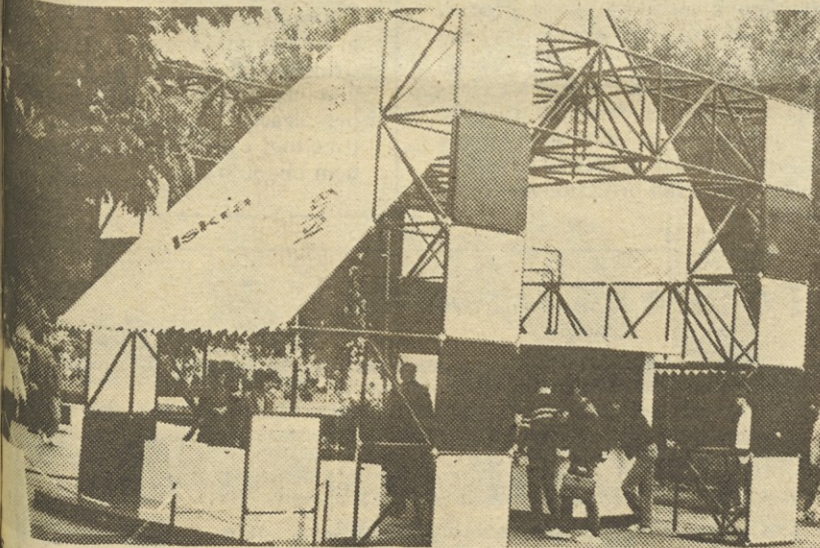
Med novostmi s področja računalništva, kot osnove za avtomatizacijo procesov, naj na prvo mesto uvrstimo novi

V dneh Sodobne elektronike so si številni obiskovalci lahko v Cankarjevem domu ogledali tudi pomembno Iskrino novost na področju računalništva — HR 84. Namenjen je predvsem širokemu krogu uporabnikov za učenje osnov računalništva, za pomoč pri učenju različnih predmetov, za delo v šolskih laboratorijih in za osebno rabo.

Ko smo že pri računalništvu in pri in-

Gostje na ogledu Iskrinih eksponatov.

Ena izmed štirih Iskrinih informacijskih točk na zunanjem prostoru.

formatiki, naj še povemo, da je med sejmom deloval na Gospodarskem razstavišču Iskrin informacijski sistem. Obiskovalcem je omogočil, da so lahko na štirih informacijskih točkah dobili informacije o razstavljalcih, o razstavnem programu, panogah, eksponatih, lokacijah razstavljalcev, itd. Informacijske točke so bile opremljene z računalnikom Partner, tiskalnikom in monitorjem.

Omenili smo že, da je bil del Iskrine razstave namenjen avtomatizaciji strojev in proizvodnih procesov. Na tem področju obsega Iskrin program jako točne krmilne naprave za razne namene, naprave za krmiljenje in regulacijo, numerične merilnike dolžin in kotov, numerične pozicionirne naprave, pomniško programne krmilnike, računalniško krmiljenje (CNC) pozicionirne naprave in CNC kompleksne krmilne sisteme. Za kompleksno avtomatizacijo proizvodnje je Iskra razvila naprave fleksibilne avtomatike (manipulatorji, roboti, tehnološke linije), naprave televizije zaprtega kroga, računalniške sisteme za vodenje in nadzor proizvodnje in drugo. Številne od teh izdelkov smo si lahko ogledali tudi na sejmu elektroni-

računalniški sistem Delta 800. Njegove glavne lastnosti so: modularnost, kompatibilnost in možnost povezovanja z računalniki Iskre Delte in drugih proizvajalcev. Na stojnici seveda ni manjkal mikro-računalnik Partner, že dobro znan številnim uporabnikom, novost pa je bila bogata ponudba programske opreme. Eden od programov je bil prikazan na primeru tovarne močnih krmil, kjer računalnik vodi celotno proizvodnjo — od mešanja do distribucije in zagotavlja optimizacijo proizvodnje.

Med otvoritvijo simpozija Yutel'84.

USPEŠNO SODELOVANJE MED DANFOSSOM IN ISKRO

PRIZNANJE GZS HARALDU AGERLEYU

Predsednik Marko Bulc je izročil priznanje Gospodarske zbornice Slovenije predsedniku sveta direktorjev danske firme Danfoss Harald Agerleyu za uspešno sodelovanje s slovenskimi podjetji. Tu še posebej izstopa dolgoletno in plodno sodelovanje med Danfossom in Iskro. Slovesnosti ob podelitvi priznanja so se med drugimi udeležili tudi soproga uglednega gosta, predsednika Iskre in Gorenja Boris Lasič in Herman Rigelnik in predsednica Skupščine mesta Ljubljane Valentina Tomlje.

Predsednik GZS Marko Bulc izroča priznanje g. H. Agerleyu.

Sodelovanje med Iskro in Danfossom, firmo iz Nordborga, teče uspešno že skoraj poldrugo desetletje. Začetki segajo v leto 1971, ko sta partnerja sklenila pogodbo o dolgoročnem proizvodnem sodelovanju pri izdelavi hermetičnih kompresorjev in hladilnih sistemov. Iskra je sprva Danfossu pošiljala elektromotorje, v zameno pa je dobivala hermetične kompresorje in po potrebi tudi različne podsestave.

K sodelovanju je kmalu pristopilo tudi Gorenje in na osnovi dogovora z Iskro sklenilo z Danfossom kooperacijsko pogodbo.

Vsekakor je treba poudariti, da so bili poslovni odnosi med Iskro in Danfossom v teh 13 letih vsekoli na izredno zavidni ravni. Dokaz temu so tudi naslednje številke. Iskra je prvo leto sodelovanja, torej leta 1971, izvozila danskemu partnerju 51.550 kompresorskih elektromotorjev vrednih 750.000 nemških mark. Lani se je izvoz povečal na približno 950.000 kompresorskih motorjev, vrednih 21 milijonov nemških mark.

Tudi delitev dela pri omenjenem sodelovanju ni bila nikoli sporna: Iskra izdeluje elektromotorje, Danfoss seavla dele kompresorjev, Gorenje pa kompresorje. Rezultat takšne delitve dela predstavlja nadomestitev uvoza v

višini 60 milijonov nemških mark na leto, letni izvoz pa zdaj znaša 20 milijonov nemških mark. Poleg tako zastavljenega sodelovanja je Iskra pred tremi leti sklenila z Danfossom tudi novo desetletno pogodbo, po kateri bo Iskra letno povečala proizvodnjo še za 4 milijone DM. Skupen Iskrin letni izvoz danskemu partnerju znaša tako 24 milijonov DM.

V vseh teh letih sodelovanja je Danfoss, kot je na slovesnosti poudaril predsednik Marko Bulc, pokazal veliko razumevanja za probleme, s katerimi se srečujeta Iskra in Gorenje, izredno pa je bil odprt tudi za izmenjavo tehničnega in drugega znanja. Danfoss je tako na primer lani omogočil Iskri nabavo surovin v višini 10 milijonov DM. Potrditev dobrega sodelovanja je tudi njihova zadnja odločitev: Iskri v Idriji bo dobavil na začasni uvoz dve hitrohodni ekscentrični stiskalnici v vrednosti 1,8 milijona in ji s tem omogočil večjo proizvodnjo lamel in kompresorskih elektromotorjev.

Pri tem izredno uspešnem sodelovanju med Iskro in Danfossom ima vsa ta leta pomembno in odločilno vlogo prav predsednik sveta direktorjev Harald Agerley. Za njegove zasluge pri tem sodelovanju mu je zato Gospodarska zbornica Slovenije podelila priznanje.

LD

Mladi se kar niso mogli ločiti od računalnikov.

Tudi avtomatizacija cestnega prometa in modernizacija železnic sta bili predstavljeni na Iskrini stojnici. Iskra je na sejmu predstavila sisteme, ki jih nudi za avtomatizacijo železnic, ti pa so:

- Signalno varnostni sistemi za zavarovanje prometa na železniških postajah in progah, vključno z zavarovanjem prehodov cest preko železniških tirov ter sistemi za avtomatsko ustavljanje vlakov.

- Sistemi za daljinsko vodenje in nadzor prometa ter električna vleka vlakov.

- Telekomunikacijski sistemi za prenos in posredovanje informacij železniškemu osebju in potnikom.

- Sistemi vodenja procesa ranžiranja na velikih ranžirnih postajah z možnostjo avtomatskega vodenja procesa in ciljnega zaviranja.

Tudi na področju merilno regulacijske in stikalne tehnike ter telefonije, kot pomembnih elementov v avtomatizaciji industrijskih procesov, je Iskra na sejmu predstavila številne novosti. Naj omenimo samo novični števec električne energije, Digimer 100, signaturni analizator, potenciostar, polarograf in tako dalje. Izredno veliko pozornosti so med obiskovalci na sejmu vzbudili tudi izdelki Iskrinega centra za elektrooptiko, delovne organizacije Industrija sistemov elektronike in zvez, Mikroelektronike in še in še bi lahko naštevati.

Prijetna, hkrati pa tudi aktualna osvežitev med Sejmom elektronike je bila Iskrina tako imenovana Računalnica v Domu Ivana Cankarja. Njen namen je bil predvsem dvojen: predstaviti obiskovalcem Iskrin program

(Nadaljevanje na 3. strani)

OBISK V NAŠIH NOVOMEŠKIH TOZD

Tokratni, četrtkov obisk predstavnikov SOZD Iskra, je bil namenjen dvema novomeškima temeljnima organizacijama delovne organizacije Avtomatika: temeljni organizaciji Napajalne naprave in temeljni organizaciji Elektrospojna vezja.

Čeprav so obiski predstavnikov SOZD Iskra v prvi vrsti namenjeni seznanjanju s problematiko o osnovnih celicah proizvodnega življenja, je imel drugi iz serije obiskov še nekoliko večjo težo oz. pomen. Osnovna tema dopoldanskih razgovorov je bila: analiza družbeno-ekonomske upravičenosti in pogoji za tehnološko zaokroženost obeh temeljnih organizacij.

Med razgovori v TOZD Napajalne naprave.

Čeprav se je proces prestrukturiranja proizvodnje v celotni delovni organizaciji v smeri programsko-proizvodnih in lokacijsko zaokroženih celot na lokaciji Savska c. 3, stegenski lokaciji, kakor tudi v dislociranih TOZD v Makolah in Dobropolju pričel že v lanskem letu, je polletna analiza poslovanja pospešila priprave na tehnološko zaokroženost subjektov v novomeškem bazenu. Tako sta delavska sveta obeh temeljnih organizacij v avgustu oz. septembru obravnavala in sprejela »Analizo gospodarjenja in možnosti tehnološke zaokroženosti proizvodnje na lokaciji Novo mesto« in sprejela pobudo za združitev obeh temeljnih organizacij.

Da bi dosegli tehnološko zaokroženost proizvodnje, ki bi s programskega, ekonomskega in socialnega pogleda upravičila združevanje obeh subjektov, je komisija, ki je bila imenovana na ravni delovne organizacije, že do konca junija:

- preverila gospodarjenje v TOZD ELA.
- pregledala obstoječe programsko-tehnološke usmeritve v obeh TOZD
- proizvodno-tehnološke kapacitete v obeh TOZD

Na ogledu proizvodnje v TOZD ELA.

- razmere in možnosti razširitve in razvoja
- analizirala pogoje za tehnološko zaokroženost
- izdelala predlog razvoja v okviru razvojnih planov delovne organizacije oz. dopolnitve teh planov in predlagalo združitev obeh TOZD.

Istočasno z obravnavo analize predloga združenega z vodilnimi delavci in predstavniki družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov obeh temeljnih organizacij, ki so jim prisostvovali tudi predstavniki izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto in občinskega komiteja ZK, ki so potekali v juliju, je komisija usklajevala zlasti naslednje naloge:

- predlog načrtov prostorske razporeditve proizvodnje na obeh lokacijah z upoštevanjem racionalne tehnološke zaokroženosti delov delovnega procesa in minimalnih prostorskih adaptacij
- strokovne in organizacijske priprave za izvedbo investicije in prenos proizvodnih programov na lokaciji Novo mesto
- plan prodaje in gospodarski plan novega subjekta za 1985. leto

— organizacijske sheme novega subjekta (TOZD Energetska elektronika)

VZROKI ZA ZDRUŽITEV

TOZD Napajalne naprave: zaradi kasnišve investicije v proizvodno in merilno-kontrolno opremo ter razširitev proizvodnih prostorov so se pogoji poslovanja, predvsem pa proizvodnje še bolj zaostri, zlasti pa je ogrožen nadaljni razvoj temeljne organizacije oz. program napajalnih naprav. Tako sedanja utesenjenost v proizvodnih prostorih ne omogoča zagotovitve minimalnih delovnih pogojev, pomanjkanje opreme pa onemogoča povečanje fizičnega obsega proizvodnje in osvajanja proizvodnje zahtevnejših profesionalnih naprav, čeprav obstajajo tržne možnosti za konvertibilni izvoz.

TOZD Elektrospojna vezja: zaradi nedoslednega izvajanja sanacijsko-investicijskega programa iz leta 1978. oz. njegove novelacije iz januarja 1983 in zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja predvideva ob zaključku letošnjega leta izgubo, kar pomeni tudi nezmožnost pogodbenih obveznosti iz naslova investicije. Trenutno je izkoriščeno manj kot 50 % razpoložljivih proizvodnih kapacitet.

POGOJI ZA ZDRUŽITEV

Za združitev tehnološko sorodnih delov delovnega procesa obeh temeljnih organizacij in pridobitev nove kvalitete z izkoriščanjem vseh prednosti, je treba zagotoviti nekatere pogoje. Zato je povsem razumljivo, da delavci obeh temeljnih organizacij zahtevajo, da so res detaljno seznanjeni z ekonomsko upravičenostjo in prednostmi novega subjekta, kar je bilo v pogovorih s predstavniki delovne organizacije in SOZD večkrat poudarjeno.

Predvsem je potrebno zagotoviti da:

- nova prostorska razporeditev proizvodnje omogoči racionalno organizacijo delovnega procesa in razporeditev kadrov glede na izobrazbo in z delom pridobljene izkušnje
- vsem delavcem je potrebno zagotoviti podobne delovne pogoje, zato je potrebno v okviru investicije opraviti na lokaciji Bršljin ustrezne adaptacije delovnih in pomožnih prostorov
- zagotovi ustrezno zaposlitev s tem standard delavcev obeh TOZD
- na osnovi obsega proizvodnje in poslovnih rezultatov zagotoviti: sposobnost poravnave obveznosti in ustvarjanje ustrezne akumulacije in realizacije izvoza za potreben uvoz

— izpeljati investicijo v proizvodno, merilno-kontrolno in razvojno opremo, ustrezne skladiščne prostore in nujne adaptacije obstoječih prostorov ter obratna sredstva

— uvesti računalniško podprt informacijski sistem

— zagotoviti, da se bodo programi energetske elektronike locirali v novo temeljno organizacijo.

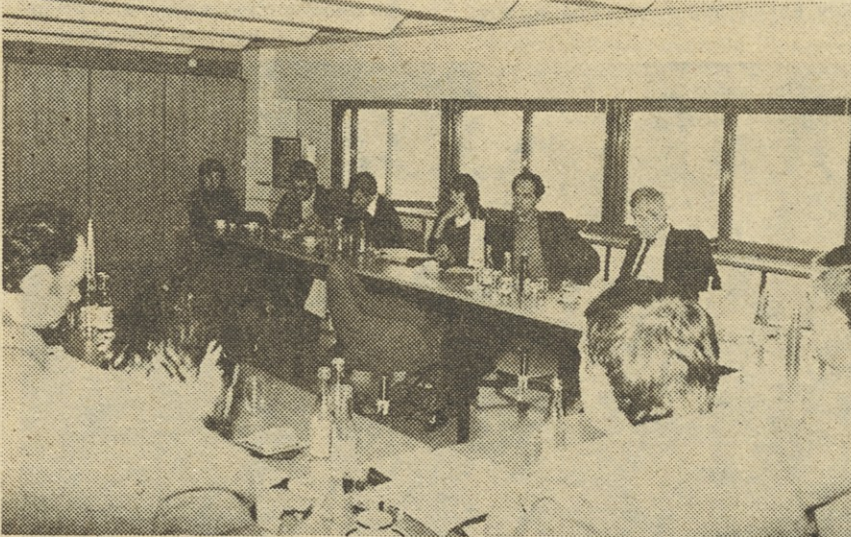
PRI RAZGOVORIH SO SODELOVALI:

SOZD ISKRA: predsednik DS SOZD Iskra — Janez Kern, predsednik KOS — Avguštin Ciuha, sekretar DPO — Miloš Pavlica, predsednik ZSMS — Jože Mokorel in član kolegijskega poslovnega odbora — Pavle Gantar.

DO Avtomatika: član kolegijskega poslovnega organa — Hugon Zaplotnik, svetovalec kolegijskega poslovnega organa Karl Hribšek in predsednik KOOS Franci Černe.

TOZD Napajalne naprave: direktor TOZD — Marjan Recelj, vodja finančne službe — Martin Drgan, predsednik DS — Vinko Dular, predsednik IO OOS — Jože Švajkovec, sekretar OOKZ — Franc Udovič, predsednik ZSMS — Nedeljko Jevšek, sekretar TOZD — Alojz Novoselič

TOZD ELA: direktor TOZD — Janez Požar, vodja tehnič. proizvodnega sektorja in sekretar OOKZ — Roman Kastrevc, vodja ekonomsko računovodskega sektorja — Darinka Usenik, predsednik DS — Jože Lužar, namestnik predsednika sindikata — Ivanka Zajc, predsednik ZSMS — Dušan Štupar, vodja priprave proizvodnje — Danijel Adamič, sekretar TOZD Julij Česarek.

Pogovori v TOZD ELA.

OKVIRNI PROGRAM NOVE TEMELJNE ORGANIZACIJE

Iz ocen programsko-tehnološke usmeritve in proizvodno-tehnoloških kapacitet obeh temeljnih organizacij izhaja, da bi novi subjekt združeval svoj program okvirno v naslednjih skupinah:

- napajalni sistemi
- profesionalne napajalne naprave
- širokopotrošne naprave
- modolni napajalniki
- elektromehanski in mehanski podsklopi
- spojni elementi
- storitve in rezervni deli

ZAKLJUČEK

Delavci obeh novomeških temeljnih organizacij bodo morali, skupaj z ostalimi delavci v delovni organizaciji Avtomatika in ob pomoči SOZD Iskra ter širše družbenopolitične skupnosti novomeške občine, vložiti veliko naporov, da bodo že v letošnjem letu, vzporedno z izvajanjem procesa samoupravnega združevanja dela in sredstev, izvedli vse potrebne strokovne in organizacijske priprave, da bo novi subjekt organizacijsko in poslovno dovolj močan za doseg zastavljenih ciljev. Ti pa, izhajajoč iz analize, predvidevajo že v 1985. letu: 3,5 milijarde din celotnega prihodka, od tega 50 % z izvozom, izrav-

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željenc, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Milan Krapež (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

navo devizne bilance in ustvarjanje solidne akumulacije za pokrivanje vseh potreb, vključno obveznosti po investiciji.

Trenutno to pomeni, že v fazi družbenopolitičnega usklajevanja skupnih ciljev in združevanja posameznih interesov, ki se bo nadaljevalo v procesu samoupravnega združevanja, zagotoviti vsem delavcem enakopraven pristop, pravočasno in objektivno obveščanje o poteku združevanja in možnost pravočasnega posredovanja pripomb in predlogov. Po drugi strani pa se mora

Peter Mivšek znova imenovan

Ena izmed točk dnevnega reda zadnjega zasedanja delavskega sveta delovne organizacije Iskre-Avtoelektrike Nova Gorica, zasedanje je bilo minuli četrtek 27. septembra, je bilo tudi poročilo o delu razpisne komisije in predlog za imenovanje individualnega poslovnega organa — glavnega direktorja te delovne organizacije.

Razpisna komisija, imenovana od DS DO je delegatom predlagala kot možnega kandidata za glavnega direktorja Iskre-Avtoelektrike dosedanjega glavnega direktorja Petra Mivška. Delegati so predlog sprejeli in predlog za imenovanje individualnega poslovnega organa — glavnega direktorja te delovne organizacije.

Tovariš Mivšek, dipl. inž. elektronike, se je zaposlil v Avtoelektriki pred 16 leti kot pripravnik, nato je bil projektant v razvoju, vodja prodaje v TOZD Komerciala, direktor tovarne generatorjev in elektronike, zadnja štiri leta pa glavni direktor delovne organizacije.

Pod vodstvom tovariša Mivška je delovna organizacija zabeležila prav v zadnjem obdobju vidne uspehe na gospodarskem in drugih področjih. Kljub težki gospodarski situaciji je bil kos raznim zapletenim in zahtevnim nalogam, uspešno jih je reševal in z delom dokazoval pravilnost odločitev. Tovarišu Mivšku želimo uspešno vodenje delovne organizacije Iskre-Avtoelektrike tudi v naslednjem mandatnem obdobju. Marko Rakušček

Š. D.

Potrebe po sodelavcih

Objave prostih del in nalog v Iskri zbira in ureja Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, tel.: 213-213, int.: 25-25. Prijave pošiljajte na naslov, ki je naveden v okviru objave posamezne delovne, oz. temeljne organizacije. Na tem naslovu prejmete tudi natančnejše informacije o prostih delih in nalogah.

Delavski svet

ISKRA — SOZD Elektrokovinske industrije, n. sol. o., Ljubljana

razpisuje

po sklepu 2. zasedanja z dne 25. 9. 1984 in v skladu s 70. členom Statuta SOZD Iskra ter v zvezi s členom 77. Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra prosta dela in naloge

— člana kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra za ekonomiko in plan ter

— člana kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra za razvoj in inovacije

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki so določeni z zakonom, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo,
- da imajo 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- da so sposobni voditi in organizirati delo,
- da imajo ustrezne moralno-politične vrline, ki zagotavljajo aktiven odnos do samouprave socialistične družbene ureditve in do razvijanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov,
- da obvladajo najmanj enega izmed svetovnih jezikov.

Izbrani kandidati bodo imenovani za dobo 4 let.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati naslovijo v 15 dneh po objavi na naslov: SOZD Iskra — Tajništvo samoupravnih organov, Ljubljana, Trg revolucije 3/12 z oznako »za razpisno komisijo«.

Prijavljene kandidate bomo o rezultatih razpisa obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

ISKRA ZORIN TOZD STANDARDIZACIJA

1. Standardizer I. — elektronika

Pogoji: inž. elektrotehnike, elektronika, znanje tujega jezika, tri leta delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov Iskra ZORIN DSSS Štrekljeva 6 Ljubljana. Rok obvestila je 30 dni po izteku objave.

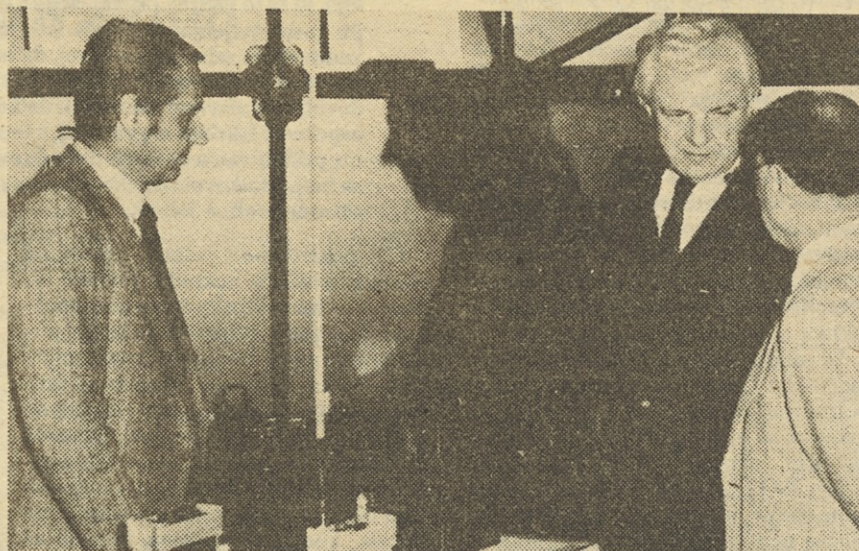
(Nadaljevanje s 1. strani)

mikroračunalnikov — od Sinclairovega Spectra preko HR 84 do Partnerja — ter omogočiti čim večjemu krogu mladim, da bi se seznanili z računalniki in da bi z njimi tudi delali.

V ta namen je Iskra v sodelovanju z Zvezo organizacij za tehnično kulturo Slovenije pripravila v predvorju Cankarjevega doma dva prostora. Enega bi lahko označili za računalniško učilnico, drugega pa za računalniško delavnico, prav ta slednja beseda morda ni najustreznejša. Učilnica je bila opremljena s desetimi računalniki HR 84, v njej pa je bilo prostora za povprečen srednješolski razred — za 30 dijakov. Izvedeno plat same učne zasnove mladih slovencev je prevzela ZOTK Slovenije, ki je tudi pripravila učni program in osnovne smernice ter v eni učni uri predstavlja mladim osnove računalništva.

V drugem prostoru je Iskra namestila kar najstarejši Spectrumov, štiri HR 84 in dva Partnerja. Seveda so to računalniki popolno različnih zmogljivosti, na katerih je moč delati marsikaj — od različnih video igrice do resnih programov. Mnogim mladim obiskovalcem računalništva Spectrum in HR 84 nista delala večjih preglavic.

Gotovo ni treba posebej omenjati, da sta bili tako učilnica kot »delavnica« dve dni sejma popolnoma zasedeni, predvsem z mladimi in nadobudnimi študenti in ne bo odveč, če zapišemo tudi misel, ki jo je med našim obiskom v Ra-

Član predsedstva GZJ Anton Stipanič, ki je sejem odprl, na ogledu Iskrine stojnice.

Avtomatika, Kibernetika in Iskra Delta — nosilke naše predstavitve.

čunalnici omenil Gorazd Marinček, eden od vodij Računalnice, ko je dejal: »Kultura, ki jo ponuja Cankarjev dom

obiskovalcem, je lahko blažilo za sedanjí težak gospodarski položaj, kultura, ki jo vidimo v Računalnici, pa je zdravilo za izhod iz teh težav.«

Kaj naj še povemo o Iskri na nastopu na »Sodobni elektroniki« kot najpomembnejši specializirani sejmski prireditvi za našo sestavljeno organizacijo. Morda, ali pa zlasti to, da je tudi ta nastop opozoril in potrdil Iskro usmeritev na področje profesionalne elektronike, na področje proizvodnje kompleksnih sistemov in naprav.

Seveda pa je bil sejem pomemben za Iskrine strokovnjake tudi zaradi številnih simpozijev in seminarjev in nenazadnje poslovnih dogovorov in srečanj. Med sejmom so bila v Ljubljani naslednja strokovna srečanja XVIII. Jugoslovanski simpozij o telekomunikacijah, XX. Jugoslovanski simpozij o elektronskih sestavnih delih in materialih, X. Mednarodni seminar ISEMEC '84, VI. Jugoslovanski simpozij o elektroniki v prometu in IV. Jugoslovanski simpozij o relejni zaščiti in lokalni avtomatizaciji energetskih sistemov.

Lado Drobež

Iskra na sejmih v mesecu oktobru

LJUBLJANA

Gospodarsko razstavišče od 1. do 5. oktobra

Sodobna elektronika '84
Iskra bo nastopila pod geslom Iskra — ključ do sodobne proizvodnje.

V domu Ivana Cankarja bo v času sejma tako imenovana računalnica, na kateri bo Iskra predstavila svoj program mikroračunalnikov.

Projektanti: Sejmska služba Marketinga
Organizacija: Iskra Marketing

ZAGREB

Zagrebski velesejem od 8. do 12. oktobra

Informatika—Interburo
Predstavila se bo Iskra Delta s svojim proizvodnim programom, Zastopstva iz Iskre Commerce pa bodo predstavila zastopani firmi Kodak in Dynatech.
Projekt: Iskra Delta in GAP

KÖBENHAVN od 30. oktobra do 3. novembra

Intertool '84
Z nekaterimi svojimi programi se bo predstavila Avtomatika

Zbral: LD

2200 mlrd dol. v letu 2000. Pri tem se ugotavljajo in prognozirajo največje stopnje rasti na področju polprevodniških integriranih vezij (ca. 10-krat) in pri sistemskih izdelkih, zlasti računalništvu (ca. 12-krat).

Takšno rast elektronika dolguje predvsem dejstvu, da predstavlja skoraj sinonim za **kompleksno informatiko**. Elektronika omogoča zajemanje vsakršnih oblik informacije, njihov selektivni ali difuzni prenos, njihovo obdelavo in optimiranje, njihovo zapisovanje in skladiščenje ter njihovo prikazovanje oziroma reproduciranje v oblikah, kot jih lahko zaznavata človek ali stroj in se na njih ustrezno odzivata. Tako pojmovana, je elektronika postala temeljna infrastruktura vseh področij družbene in gospodarske dejavnosti človeštva. Brez nje si ni več mogoče zamisliti delovanja in razvijanja nobene gospodarske panoge, nobene družbene dejavnosti in nobenih splošnih družbenih funkcij, kot je npr. obramba dežele. Značilnost elektronike je tudi njena surovinska, transportna in energetska nezahtevnost. Pač pa terja visoko izobraženo strukturo zaposlenih, ki v skladu s prevladujočim pomenom tim. software hitro raste in postaja v pravem pomenu besede industrija znanja. Za elektroniko je značilna tudi visoka mednarodna menjalna sposobnost njenih izdelkov, ki narašča s stopnjo njihove kompleksnosti, saj bo glede osnovnega elementa v njenih proizvodih, znanja, človeštvo vedno deficitarno. Logično je zato, da uspešen razvoj elektronike terja široko odprtost v svet, intenzivno izmenjavo ljudi, informacij in blaga.

Kako se v naši deželi odzivamo na te gigantske razvojne izzive, ki jih prinašajo sodobna mikroelektronika in njena vezja, sodobno računalništvo, povezano s telekomunikacijami v nastajajoče integralne informacijske komplekse, sodobni mikroprocesorsko krmiljeni avtomatizacijski, kibernetični in robotski sistemi? Kako uresničujemo spoznanja, da brez vključevanja v te tehnološke dosežke, brez obvladovanja teh tehnologij in brez lastnega deleža pri njihovem razvoju ni možen več nikakršen napredek in nikakršne aspiracije za vstop v družbo razvitejših?

Kljub velikim in dolgoročnim ekonomskim težavam, ki nas tarejo in kljub velikemu tehnološkemu razkoraku do najrazvitejših na tem področju nikakor nismo brez možnosti. Večina domačih proizvajalcev na tem področju se je dovolj zgodaj zavedla, da mora veliko lagati v razvoj in znanje, da se mora odpreti v svet in z izvozom naprav in sistemov, v zadnjem času pa tudi že z posrednim izvozom znanja celo v najrazvitejša okolja, stalno preverjati svoje dosežke. Zavedajo se, da morajo trajno vzdrževati in gojiti inovacijsko-tehnološki nemir, ki je gonilo napredka. Ob številnih primerjalnih priložnostih, kakršna je tudi vsakoletna ljubljanska elektronika, vedno znova ugotavljamo, da imamo sposobne kadre, ambiciozne mlade strokovnjake, ki se šolajo v trdem, nerazvajenem okolju in katerih znanje se lahko meri s svetovnimi merili. Mnogi dosežki, tudi s te razstave, to dokazujejo. Toda ustvariti jim moramo ustrezne razmere v okolju, ustvariti primerne motivacijske mehanizme, omogočiti jim stalen stik s svetovno informatiko, zlasti pa jim moramo dati v roke moderno razvojno in proizvodno opremo, saj sodobne elektronike res ni mogoče več razvijati s papirjem in svinčnikom in proizvajati z ročnim orodjem. V opremljanju s sodobno, hitro zastarevajočo opremo, v informacijski odprtosti, v motiviranem organizacijskem okolju in v uresničevanju spoznanja, da je tehnološko znanje najvišje vrednoten proizvodni faktor, na katerega moramo prilagoditi temeljne prvne ekonomske sistema — v vsem tem je ključ uspešnosti ali neuspešnosti naše nadaljnje razvojne poti, ključ naše konkurenčne sposobnosti po svetovnih merilih in ne nazadnje tudi naše nadaljnje ekonomske in politične neodvisnosti in enakopravnosti v svetovni družini narodov.

Smatram, da bo 31. sejem elektronike, ki ga s tem odpiram, v veliki meri pripomogel k temu, saj bo s prikazom nekaterih domačih dosežkov vzbudil upravičen ponos, obenem pa ob srečanju s svetovno paleto omogočil nove primerjave, nove vzpodbude in nove izzive. Prepričan sem, da jih bodo sprejeli ne le strokovnjaki in poslovodni delavci iz elektronike, ampak tudi vsi družbeni dejavniki, katerih skrb je izgradnja ekonomskega sistema, naravnane na znanje, na svetovni trg in na učinkovito gospodarjenje. To pa je hkrati tudi edina pot za uresničenje naše dolgoročne gospodarske stabilizacije.

Tradicionalne tiskovne konference.

V Računalnici je bilo skoraj vedno zasedeno.

Ve dni zanimanje ni pojenjalo.

Same obljube izvoznikom ne poganjajo strojev

Nič novega ni, da v zadnjem času na marsikaterem mestu razmišljajo o smotnosti povečevanja izvoza, od katerega razen težav z likvidnostjo in dohodkom skorajda ni koristi. Razkorak med razglaševano in dejansko družbeno podporo močnim izvoznikom pa seveda najbolj boleče občutijo prav v kolektivih, kjer so si večji izvoz postavili med osrednje cilje.

Dokaj značilen primer kolektiva, ki mu povečevanje izvoza še zdaleč ne prinaša obetanih družbenih ugodnosti in podpore, je pržanska TOZD Tovarna TV sprejemnikov. Rezultati poslovanja v osmih mesecih letošnjega leta so namreč v popolnem nesorazmerju s posledicami dosežkov.

Naj jih nekaj naštejemo: fizični obseg proizvodnje so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali za polovico; celotni izvoz je sicer manjši od načrtovanega, vendar je vseeno dosežen z indeksom 220; konvertibilni izvoz je od lanskega večji za 87 %. Celotni uvoz je ob tem zaostajal, saj je le za 27 % večji od lanskoletnega, konvertibilni pa celo za odstotek manjši. Posledica teh rezultatov je tudi pokrivanje izvoza z izvozom, ki je v osmih mesecih doseglo že indeks 167. Vsa pozornost izvozu pa se nadaljuje tudi v septembru, saj so izvozili za milijon dolarjev izdelkov in tako dosegli skupno že 8.831 milijona dolarjev letošnje prodaje na tuje.

Na videz spodbudni dosežki pa se kolektivu obrestujejo prav v nasprotni smeri. Kot smo pred časom že pisali, si morajo nenormalno povečevanje izvoza »pripisati sami sebi«. Limit kreditov za pripravo proizvodnje za izvoz je še vedno enak kot lani, kar pomeni, da dobivajo bistveno manj kreditov, kot bi jih potrebovali. Ob stalno prijavljenih izvoznih poslih v vrednosti 350–400 milijonov dinarjev v prvem letošnjem polletju so dobili le kredit v višini limita — 70 milijonov dinarjev. Razkorak pa je zdaj še večji, saj imajo stalno prijavljenih za 500 milijonov dinarjev izvoza.

Mokri in veseli

Člani mladinskega pohodnega odreda »Partizanske delavnice 99-d« mo septembra opravili pohod po kočevskem Rogu. Zadnji dan v delavniku se nas je pod uro na železniški postaji v Ljubljani zbralo 38 pohodnikov iz štirih delovnih organizacij: Iskre (Ljubljana in Nova Gorica), RTV Ljubljane, RTV Zagreba in PTT.

Z vlakom smo se odpeljali do Semiča, kjer so nas sprejeli mladi iz semiške Iskre.

Nato smo po partizanski magistrali odšli do Črmošnjic. Namestili smo se v prijetnem domu semiške Iskre, kjer nam je osebje postreglo z dobro in izdatno večerjo.

Ko smo se okrepčali smo pripravili družabni večer, ki je minil v igrivem in veselem ozračju.

Minuli petek je obiskala novogoriško Iskra — Avtoelektriko skupina delavcev iz italijanskega Tržiča (Monfalcone) iz delovne organizacije Amsaldo. Ta velika firma izdeluje generatorje velikih moči, zato ni zgolj naključje, da so prijateljske vezi med Avtoelektriko in firmo Amsaldo na tako kvalitetnem nivoju. Seveda pa je posredi tudi tesno sodelovanje novogoriškega sindikalnega sveta z italijanskimi sindikati in sindikata kovinarjev. Italijanske goste je sprejel predsednik predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata Iskre-Avtoelektrike Miloš Vodopivec s sodelavci, jih povabil na ogled proizvodnih postopkov ter se z njimi zadržal v daljšem pogovoru, ki so se ga udeležili še predsednik komisije za mednarodne stike pri novogoriških sindikatih Sergej Koglot, namestnik glavnega direktorja Ludvik Jelinčič, predsednik odbora kovinarjev Franc Bizjak in drugi. Predstavili so jim našo SOZD Iskra, novogoriško Avtoelektriko, njen nastanek in razvoj ter proizvodni program.

vprašanje, npr., dobav katodnih cevi, ki jih kljub predplačilu ni od nikoder, pa nizkega deleža uvoznih pravic, ki omogočajo komaj životarjenje, ali pa še tega ne. Kakorkoli že, v prejšnjem mesecu so se nakopičile likvidnostne težave, ki so hudo ogrozile osebne dohodke (le solidarnosti v okviru DO in SOZD Iskra gre zasluga za izplačilo sicer za 15 % okrnjenih a vendar izplačanih osebnih dohodkov). Težave se še stopnjujejo, tako da bo tudi normalno izplačilo OD v oktobru zelo težko zagotoviti; zelo težko bo zagotoviti tudi sredstva za poračun v septembru zmanjšanih osebnih prejemkov, čeprav v tem trenutku vsi člani pržanskega kolektiva to pričakujejo.

Izredno zaostrena likvidnostna problematika Tovarne TV sprejemnikov je botrovala tudi sestanku 1. oktobra, na katerem so najodgovornejši družbenopolitični, samoupravni in poslovodni delavci SOZD, DO in TOZD pretresali najnujnejše ukrepe za zagotovitev izplačila neokrnjenih osebnih dohodkov v oktobru. Ob tem je bilo seveda v obravnavi tudi vprašanje, kako do konca leta pokriti naknadno ugotovljeno izgubo iz poslovanja v prvem letošnjem polletju.

Na dlani pa ostaja še naprej ugotovitev, da sodi tudi reševanje težav Tovarne TV sprejemnikov v okvir neizogibne in vse nujnejše sanacije DO Široka potrošnja, ki bo devetmesečno poslovanje, kot vse kaže, zaključila negativno.

Stane Fleischman

Pohodniki v Bazi 20, v Kočevskem Rogu.

Zjutraj smo vstali že ob 6. uri in po obilnem zajtrku krenili v kraljestvo Roga. Med potjo smo si ogledali partizansko bolnišnico Spodnji Hrasnik in okoli poldneva smo prišli na naš cilj — Bazo 20.

Tu smo se več kot dve uri pogovarjali z borci, ki so vojno viхро preživeli na tem območju. Ko smo napolnili svoje lačne želodce z dobrim partizanskim golažem, smo se po drugi poti vrnili nazaj v Črmošnjice. Vreme za nam ni bilo naklonjeno, saj je vseskozi deževalo. Kljub temu pa nam hladne deževne kaplje niso mogle pokvariti prijetnega vzdušja.

Ker je bila pot dolga smo si jo krajšali s petjem, manjkalo pa ni tudi šal, ki so dobronamerno letele na račun posameznikov, zlasti starih pohodniških korenin.

meznihi pohodnikov, zlasti starih pohodniških korenin.

Ko smo prispeli nazaj v Iskrin dom, nas je že čakal vroč čaj in topla voda za umivanje. Večer nam je hitro minil, čeprav smo morali zaradi dežja ostati v domu. Naslednji zadnji, tretji dan, pa smo se po enaki poti, kot smo prišli, vrnili v Semič in nato z vlakom v Ljubljano. Kljub temu, da so se ob vrnitvi že kazali znaki utrujenosti, saj smo v treh dneh prehodili več kot 40 km, smo se poslovlili z besedami: »Na svidenje na naslednjem pohodu.« Emil Lukančič

Franc Razpet v pokoju

V mesecu septembru se je poslovil od Iskre in svojih prijateljev Franc Razpet. Rodil se je 1930 leta v Davči — partizanski Davči, toda življenjska pot ga je zanesla najprej v Železarno na Jesenice, odtod v rudnik v Trbovlje in potem v Iskra v Kranj. V njej je preživel 31 let in pol svojega življenja.

Kar 24 let in pol je delal v prav gotovo najbolj nevhvaležnem obratu, v livarni, potem pa so ga kot invalida zdravstveno premestili, najprej kot raznašalca na linijo koordinatnega stikalnika, svoj zasluženi pokoj pa je dočkal kot skladiščnik.

Dragi Franc, zahvaljujemo se ti za

Franc Razpet med sodelavci.

Kakovost postaja problem

Analize kažejo, da kakovost Iskrinih izdelkov vidno zaostaja za tisto ravni, ki bi jo Iskrine organizacije v bistvu morale dosežati v zaostrenih pogojih gospodarjenja. Kaže, da kakovost Iskrinih izdelkov v zadnjem času ne zadovoljuje zahtev trga, torej, da to postaja že problem, ki zahteva posebno pozornost odgovornih organov in služb. Prav tako analize kažejo, da nezadovoljiva kakovost Iskrinih izdelkov negativno vpliva tudi na gospodarsko uspešnost Iskrinih organizacij, s tem pa seveda tudi na možnosti oblikovanja oz. pridobivanja osebnih dohodkov delavcev. In če je tako, pomeni, da skrb za boljšo kakovost izdelkov postaja dejstvo, pred katerim ne more ostati neprizadet noben Iskraš.

Če pogledamo zadevo kakovosti Iskrinih izdelkov nekoliko pobliže vidimo številne faktorje, ki zavirajo možnosti doseganja proizvodnje tudi v pogledu kakovosti, bodisi na domačem tržišču bodisi v izvozu. Med temi faktorji analitiki naštevajo kot objektivne naslednje faktorje: nepreskrbljenost proizvodnega procesa s kvalitetnim reprodukcijskim materialom v zadnjem času narašča, proizvodna oprema je zastarela, kontrolna oprema, ki služi za ugotavljanje dosežene kakovosti pa je pomanjkljiva. Za nas, samoupravljalce, pa so poleg navedenega prav gotovo pomembni tudi faktorji, ki so vsekakor subjektivnega značaja. Analitiki pri tem poudarjajo, neupoštevovanje predpisov glede kvalitete, odstopanje oz. neupoštevovanje tehnološke dokumentacije in standardov in poleg vsega tega tudi malomarnost pri delu in nasploh površno delo. Posledica vsega tega je, da integralna kakovost predvsem nekaterih skupin naših izdelkov ne ustreza zahtevam tržišča, kar se posebej jasno kaže na področju izvoza.

Odgovorni v strokovnih službah in drugje glede na navedeno nezadovoljivost na področju kakovosti izdelkov ugotavljajo in poudarjajo, da takšno stanje terja energične in hitre ukrepe v celotnem ciklusu reprodukcije.

Seveda se postavlja vprašanje, v čem so razlogi za takšno nezadovoljivo kakovost Iskrinih izdelkov in za tolikšne anomalije. Razlage o tem so seveda, kot je običajno v takih primerih, različne. Nekateri v tej zvezi poudarjajo, da so interesi vrste temeljnih organizacij v Iskre opredeljevani preveč kratkoročno in da so preveč usmerjeni ozko v lastne okvire. Takšne trditve podkrepljuje dejstvo da je medsebojna povezanost Iskrinih TOZD sorazmerno šibka in če je temu res tako, potem je razumljivo, da je medsebojno povezano ukrepanje na področju zagotavljanja boljše kakovosti izdelkov oteženo in učinkovito ukrepanje praktično zavrto.

Drugi analitiki ob problemu kakovosti opozarjajo predvsem na preveliko in zato nepotrebno tehnološko proizvodno nepovezanost med Iskrinimi organizacijami, kar deluje prav tako zaviralno na učinkovitost ukrepov in izboljšav, ki bi jih bolj povezane TOZD sicer mogle dosegati. Takšna situacija je videti anomalna, oz. nekoliko nerazumljiva glede na dejstvo, da ima Iskra kot celota izdelan takoiimenovani integralni pristop zagotavljanja kakovosti in da se kontrola kakovosti sicer izvaja v praktično vseh fazah reprodukcijskega cikla.

Toda, tisti, ki so odgovorni za tak integralni pristop in njegovo funkcioniranje, se hkrati pritožujejo da so kljub temu ukrepi glede kakovosti in izvajanja korekcij prepočasni in da se prevečkrat v praksi celo skoraj povsem razvedenijo. Posledica seveda je, da so rezultati slabši, kot pa jih predvidevamo. Odgovorni dejavniki na področju kakovosti so takšno stanje skušali že ozdravljati z raznimi ukrepi, na primer okrepili so se s postopnim uvajanjem nadzorne kontrole za izvoz, ki skrbi predvsem za nadzor izvajanja dogovorjene politike v temeljnih organizacijah.

Za Iskrin proizvodni program je v okviru kakovosti pomembna tudi za-

tvoje nesebično delo, ki si ga vložil pri ustvarjanju razvoja Iskre in ti želimo, da bi v miru užival svoj zasluženi pokoj.

Sodelavci iz Iskre Telematike

nesljivost izdelkov. Pri tem je pomembno omeniti ugotovitve, da ukrepi za izboljšanje zanesljivosti izdelkov zaostajajo za načrtom in da sama zanesljivost izdelkov ne ustreza tudi pri nekaterih, sicer zelo pomembnih izdelkih. Trdijo, da se plan dela, ki je bil izdelan za to področje v letu 1983 sicer izvaja, vendar hkrati omenjajo nerazumljivo dejstvo, da realizacija posameznih akcij po eni strani in izdajanje sredstev za posamezne naloge po drugi strani zaostajajo za planiranimi. Poudarjajo, da je ta pojav sicer različen po posameznih delovnih organizacijah, vendar pa je prav gotovo tolikšen, da postaja predmet pozornosti celo odgovornih dejavnikov na ravni celotne Iskre.

Na kakovost izdelkov nedvomno objektivno vpliva kakovost vgrajenih materialov. Na tem področju se, na žalost, nadaljuje negativen trend ki ga poznamo v Iskre iz že prejšnjih let. Vhodne kontrolne službe poročajo, da številni pošiljki z neustrezno kakovostjo vgrajenih materialov še vedno narašča, tako absolutno, kot tudi relativno. Po oceni vgrajuje Iskra 5–10 % surovin, polizdelkov in izdelkov, ki ne ustrezajo zahtevanim parametrom in standardom. Poseben problem so v tej zvezi tudi kooperanti privatniki, ki često pošiljajo slabo blago. Vse to, seveda, nujno vpliva na stroške v proizvodnji in nazadnje zmanjšuje tako trajnost, kot tudi zanesljivost naših izdelkov.

Napačno bi bilo trditi, da se OZD Iskre teh problemov ne zavedajo dovolj, saj je dejstvo, da razmeroma veliko vlagajo v izboljšanje delovanja vhodnih kontrol, tako glede organizacije ljudi, dokumentacije in opreme na tem področju. Seveda se zavedajo, da bi v normalnih pogojih poslovanja mogli številni takšni dodatni stroški enostavno odpasti. Zanimivo in za Iskra na določen način v takšnih razmerah tudi ugodno je to, da so kupci do kakovosti naših izdelkov predvsem na domačem tržišču razmeroma malo pozorni in smeli bi reči, tudi do neke mere nekritični.

Zakaj je tako, dobimo hitro odgovor v tem, da imamo pri nas na tržišču opravi v tem času s splošnim pomanjkanjem elektrotehničnih izdelkov. Posledica tega je, da je število reklamacij, ki jih dobimo na račun naših izdelkov še vedno v mejah normale in da nam to Iskra daje na določen način (lahko bi rekli tudi bolj ali manj nerealen) vtis, da večina naših izdelkov pač ustreza. Toda, ni mogoče mimo dejstva, da se tudi na domačem tržišču že srečujemo s primeri, ko so nekateri naši izdelki tržno nezreli do te mere, da jih tržišče zaradi previsokih stroškov in neprimernega vzdrževanja že zavrača.

Povsem razumljivo je, da je situacija glede kakovosti naših izdelkov na mednarodnem tržišču osterjša. Zavedajoč se tega, vlagajo naši ljudje v proizvodnjo za izvoz razmeroma večje napore, da dosežejo zadovoljivo kakovost. Vendar se nam tudi tukaj dogaja, da nam kakovost čisto niha. Nekateri menijo, da do tega nihanja prihaja tudi zato, ker službe kakovosti TOZD ne preprečijo izvoza neustreznih izdelkov.

Če potegnemo pod vse našeto črto, moremo ugotoviti naslednje razmere: nezadovoljivo ugotovitev, ki prav gotovo prizadeva prav vse delavce Iskre. Stanje kakršno je na obravnavanem področju, nas na tržišču objektivno razvršča med tiste proizvajalce, ki dobavljajo izdelke povprečne ali kdaj pa kdaj celo podpoprečne kakovosti. In med tiste proizvajalce, ki pri majhnih tržnih deležih dosega pač nizke cene in s tem, seveda, tudi temu ustrezen nizek dohodek. Ob vsem tem se zastavlja vprašanje, ali nam je takšno stanje potrebno, saj nekateri naši strokovnjaki trdijo, da bi z boljšo kakovostjo izdelkov zlahka dosegli tudi boljše cene.

Zagotovo pomeni odgovor uvedba sistema celovitega zagotavljanja kakovosti — tako poslovne kot kakovosti samih izdelkov — in v okviru tega tudi za področje sestavnih delov uvedba sistema IS 9000, ki ga v nekaterih Iskrinih delovnih organizacijah že uvajajo. Vsekakor pa je ob koncu treba poudariti, da so za kakovost odgovorne vse strukture SOZD — poslovodni organi, razvojno raziskovalni delavci, tehnološki oddelki, itd. — in da je čas, da v tem smislu začnemo tudi ukrepati.

Priprava na sprejem novih samoupravnih sporazumov

Ob aktivni udeležbi vseh samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij potekajo v DO IEZE intenzivne priprave za sprejem novih samoupravnih sporazumov. Pripravljajo SaS o združitvi v DO Iskra IEZE, SaS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in SaS o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in za skupno porabo.

Delovne komisije, zadolžene za posamezna področja, so izdelale osnutke, ki bodo zaradi raznovrstnih okoliščin predmet nadaljšane javne razprave. Več o razlogih, ki so narekovali ponovno oblikovanje omenjenih samoupravnih sporazumov, kakor tudi o vzrokih zakasnitve njihovega sprejemanja so povedali: Igor Plestenjak, predsednik komisije za usklajevanje in spremljanje aktivnosti na pripravi sprememb SaS, ki je hkrati tudi član skupine za pripravo osnutka SaS o združitvi v DO ter članici delovnih skupin za sprejemanje osnutka SaS o čistem dohodku in osebnih dohodkih Breda Miklavčič in Anica Kapus.

Omenjajo 3 sklope nujnih sprememb, ki so osnova za sprejem novih samoupravnih sporazumov.

Kot prvo je Igor Plestenjak omenil spremenjeno zakonodajo, tako republiko, kot zvezno in novosti v naslednjih zakonih: ki terjajo ponovno definiranje nekaterih določil temeljnih samoupravnih aktov v TOZD in DO kot celoti.

Ti zakoni so: Zakon o razširjeni produkciji in minulem delu, Zakon o SLO in družbeni samozasčiti, Zakon o sanaciji in prenehanju OZD in zakon o varstvu izumov tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja.

Organizacijske spremembe se pripravljajo predvsem v SaS o združitvi v DO, kjer so osrednji temi razprave predlogi o spremembi imena firme DO v Iskra Elementi kar pa je povezano s precejšnjimi stroški in predlogi o morebitni novi organizacijski strukturi KPO.

Vsebinsko naj bi se nova org. struktura KPO nanašala na spremembe vsebine in obsega poslovnih funkcij (3.

sklop sprememb), kar bi moralo pripomoči k boljši učinkovitosti KPO. Predvidevajo tudi manjše korekcije pri opredelitvi dejavnosti posameznih TOZD, da bodo povsem v skladu z zakonskimi določili. Članici delovnih skupin, ki pripravljata osnutke SaS glede čistega dohodka in osebnih dohodkov sta omenili težave, ki onemogočajo, da bi bila omenjena samoupravna sporazuma sprejeta pravčasno. Gre tudi za nekatere okoliščine zunaj delovne organizacije.

Na področju samoupravnih sporazumov o skupnih osnovah in merilih za razporejanje OD oziroma ČD še ni dokončno oblikovan panožni sporazum Kovinsko predelovalne in elektro industrije, ki obstaja šele v obliki osnutka predloga.

Prav tako še ni dokončano usklajevanje z nekaterimi regijskimi akti (npr.: uveljavljanje skupnih meril za nadomestila za čas bolezni). Pojavljajo se tudi dileme glede natančne opredelitve oz. izjemnega dohodka, poleg tega je še veliko nejasnosti glede razporejanja dohodka.

Na ravni federacije se pripravljajo nov zakon o celotnem prihodku in razporejanju celotnega dohodka, ki bo nujno zahteval korekcijo tudi samoupravnih sporazumov DO IEZE.

Zaradi vseh teh navedenih okoliščin, tako subjektivnih in objektivnih, oziroma znotraj DO, kakor tudi v širši družbeni skupnosti, bodo delegati delavskega sveta odločali o nadaljnjem razpravi še do konca leta, kar bi omogočilo kvalitetnejšo pripravo vseh treh sporazumov, kakor tudi racionalizacijo odločanja s tem, da se vsi trije akti sprejemajo naenkrat, na skupnem referendumu v začetku leta 1985.

I. S.

Pogledi na sanacijo se jasniijo

Čeprav o dokončnem »razpletu usode« Tovarne gospodinjiskih aparatov iz Reteč v tem trenutku še ne moremo govoriti, pa lahko že z gotovostjo napovemo, da bomo v prihodnji številki našega glasila o tem lahko zapisali precej več. Pred nedavnim je o usodi temeljne organizacije, ki je zabredla v najtežji položaj v vsem svojem obstoju, tekla beseda na sestanku vodilnih delavcev Iskrine DO Široka potrošnja, prizadete TOZD ter škofjeloške občine. Dva dni kasneje, 26. septembra, pa je o isti tematiki razpravljala tudi politična aktiv TOZD TGA; tega sestanka so se udeležili tudi funkcionarji škofjeloških družbenopolitičnih organizacij in predstavnik občinske skupščine.

Stališče prvega in drugega sestanka o razpletu dogajanj v Retečah je bilo enako; kopičenje izgube te temeljne organizacije je treba zaustaviti, na osnovi izdelanih analiz pa začrtati jasne smernice za delo Tovarne gospodinjiskih aparatov v bodočnosti. Sprejeta je bila ocena, da je julijska uvedba družbenega varstva v TOZD prinesla določene rezultate, čeprav bi bilo lahko storjenega več. Opravljeno delo pa je vseeno razjasnilo podlago za odločanje, kako naprej. V tem trenutku lahko že napovemo, da bo družbeno varstvo

ostalo v veljavi še naprej, v kakšni obliki pa bo dokončno znano po sestanku na občinski skupščini v torek, 2. oktobra. O tem bomo izčrpejše poročali v prihodnji številki našega glasila.

Ostaja pa dejstvo, da je današnji položaj v Retečah tako kritičen, da za razmišljanje o načinih reševanja preprosto ni več časa. Lastnih sredstev temeljna organizacija skoraj nima več, poslovanje z najetimi v sedanjih razmerah pa z uspehom v izrazito nizkoakumulativni dejavnosti ni mogoče. Na obeh sestankih je bilo — na osnovi ugo-

DO AVTOELEKTRIKA

Mornarke v Iskri

Novogoriška Iskra — Avtoelektrika je šestokrat gostitelj mnogih skupin, ki pridejo na obisk v Novo Gorico in si želijo na ogled proizvodnih postopkov, na obisk urejenega in utečenega kolektiva. Delavci so takih organiziranih skupin navajeni, nikakršne pozornosti jim ne posvečajo, pravo nasprotje vsemu temu pa se je zgodilo minuli petek, 28. septembra, ko se je med stroji in tekočimi trakovi sprehajalo preko 20 snežno belo oblečenih deklet — mornark iz Pulja. Res so vzbudile pozornost, saj takega obiska v Avtoelektriki še ni bilo, zato se ni čuditi, predvsem moškim pripadnikom kolektiva, da jim je šlo delo kar nekoliko težje od rok.

Med pozdravom mornark v Avtoelektriki.

Poglobljene vezi prijateljstva med mladimi iz Iskre in Nove Gorice ter med mornariškim učnim centrom iz Pulja, še posebej z mornarji iz vojašnice Sergeja Mašere, se tejejo že vrsto let. Do srečanja pride vsako leto, doslej so v to mlado mesto prihajali na obisk mornarji, letos prvič pa naše prostovoljke — mornarke. Pred tremi leti pa so bili tudi mladi in predstavniki DPO iz Iskre — Avtoelektrike na obisku v vojašnici Sergeja Mašere v Pulju.

In tako se je zgodilo letos, da so nas obiskale mornarke. Pred vzhodom v delovno organizacijo je nekoliko »nenavadne« goste sprejel predsednik predststva ZSMS Avtoelektrike Boris Švagelj s predsedniki osnovnih organizacij iz TOZD in DSSS (s sedežem v Šempetru). Po prisrčnem pozdravu in dobrodošlici so jim razkazali nekatere

proizvodne dvorane, zatem pa so jih povabili v dvorano delavskega samoupravljanja, kjer so potekali razgovori in utrjevanje vezi prijateljstva.

SOZD Iskra in delovno organizacijo Avtoelektriko jim je predstavil Alojz Birs, pogovori pa so se nadaljevali o aktualnih vprašanjih v zvezi z aktivnostjo mladih v industriji, naši armadi in vključevanju v splošni ljudski odpor.

Prijazni gostitelji so mlade gostje povabili še v delavsko restavracijo na malico, zatem pa so obiskale še spomenik padlim na Trnovem, kjer so se poklonile žrtvam fašističnega nasilja, se seznanile z borbeno potjo devetega korpusa in se s prostovoljci teritorialne obrambe pomenile o njihovem delu.

Petkov večer je bil namenjen zabavi in kulturnoumetniškemu programu, ki

tovitev, ki so rezultat dela družbenega varstva v preteklih mesecih — poudarjeno tudi dejstvo, da samo sanacijski program, ki temelji na spremembah proizvodnega programa in najnujnejših vlaganjih v višini 700 milijonov dinarjev, ne bo prinesel rešitve.

Z današnjimi 7 % lastnih sredstev sami nimajo nikakršnih možnosti, pa tudi zunaj tovarne denarja ne kaže več iskati. Rešitev — ki bo po stališču vodstva delovne organizacije morala soditi v okvir sanacije DO kot celote — bo morala biti torej drugačnja, predvsem pa — čimprejšnja. Če nič drugega, socialnih problemov se je v Retečah napokilo že dovolj.

Znana pa je že odločitev, kako bo z usodo obrata te temeljne organizacije v vasi Azanji pri Smederevski Palanki. Obrat že nekaj časa stoji brez dela, kar kopiči nepotrebne stroške pa tudi v bodočnosti bo treba najti zanj drugega gospodarja. V tem trenutku so v teku razgovori z »Gošo« iz Smederevske Palanke kot potencialnim prevzemnikom obrata.

Stane Fleischman

so ga priredili mornariški ansambel in marnarke v novogoriškem hotelu Sabotin. Na tem večeru je bilo tudi veliko števil mladih Iskrašev, kar je seveda razumljivo...

Še posebej slovesno pa je bilo v soboto dopoldne v Novi Gorici, ko so k spomeniku narodnemu heroju Sergeju Mašeri, po katerem se imenuje njihova garnizija, položile venec in se tako poklonile spominu svojega vzornika. Pred odhodom proti »domu« so si ogledale tudi muzej NOB za Primorsko.

V spomin na dolgoletno sodelovanje je mladim mornarkam poklonil kolektiv Avtoelektrike plaketo s posvetilom, one pa so podarile ploščo »Ustanak i more« ter nanjo zapisale: »Za uspomenu kolektivu Iskra—Avtoelektrika Nova Gorica u znak sećanja na boravak među vama! V. klasa voda mornara — žena i starešine MNC Pula.

Marko Rakušček

Mimi Delavec v slovo

Kakor neizprosni orkan, ki se zažene prek dehtečega gozda in uniči najpopolnejše in najponosnejše stvaritve žive narave, tako je neizprosna kruta bolezen iz naše sredine iztrgala našo sodelavko in tovarišico Mimi Delavec.

Ko si pred osmimi leti prišla v našo DO, smo takoj začutili tvoj delovni elan, tovarništvo in dobro voljo. Tvoj optimizem in vedrost, ki si jo izžarevala na vsakem koraku, je postala že kar pregovorna.

Če je bil kdo od sodelavcev dobre volje smo govorili si vesel kot Mimi. Sedaj ko je v naši sredini brezno praznine in misel nate živi, spoznavamo, da je tvoja življenjska pot razcvetena v 28. letu življenja bila posuta s kamenjem, da prepreke, ki si jih morala premagati, niso bile lahke.

Kruta usoda te je iztrgala v cilju življenjske zrelosti, ko si si dogradila svoj dom, ustvarila srečno družinico z dvema ljubkima otročkoma, in ljubečimi starši in skrbnim možem. V nas bo ostalo vse lepo, kar si nam dala, vera in upanje v prihodnost, svoje bližnje, tovarništvo pa tisto človeško, česar nam tudi usoda ne more vzeti.

Mimi, za vse kar si nam dala, najlepša ti hvala.

Sodelavci Iskra Servis

TOZD MONTAŽA, SPODNJA IDRIJA

Z delom je pričela žarilna peč — nomadskega žarjenja lamel ne bo več

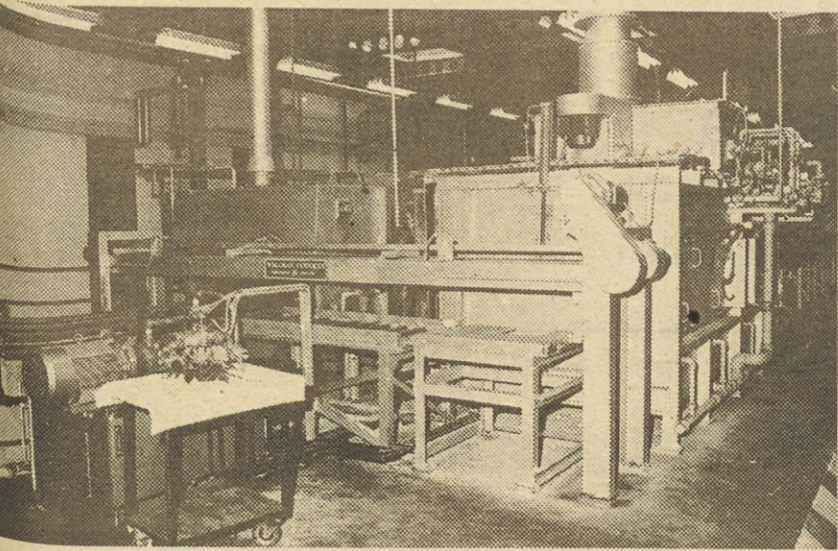
Lamele iz dinamo pločevine, temeljne sestavne dele elektromotorjev, ki jih izdelujejo v spodnjejdrski Iskri bodo od petka, 28. septembra, lahko toplotno obdelovali v domači tovarni. Tega dne je namreč steklo delo na težko pričakovani tunelski kontinuirni žarilni peči za toplotno obdelovanje elektrodinamične pločevine.

Naložba v žarilno peč, vredno 150 milijonov dinarjev, je bila za Montažo izjemnega pomena. Pred zagonom domače linije za toplotno obdelavo lamel za elektromotorje so si pomagali kakor so pač vedeli in znali. Del potrebnih količin so dobivali iz Avstrije, kjer so jih tudi naštancali, del lamel so iz Tovarne elektromotorjev iz Železnikov vozili najprej domov na kontrolo in potem na žarjenje v Ivanec (Rade Končar), nekaj lamel pa so že izgotovljenih dobivali od danskega kooperacijskega partnerja, podjetja Danfoss. Razumljivo je, da ti

trije načini oskrbovanja proizvodnje s potrebnimi polizdelki še zdaleč niso bili najcenejši, še več, za avstrijske in danske lamele je bilo treba odšteti dragocene devize. Pri tem nikakor niso bili nepomembni na videz čisto banalni zadrtki za nemotene dobave: različni prazniki se v Jugoslaviji in državah — dobaviteljicah časovno niso ujemali, pa so bile težave tu, itd.

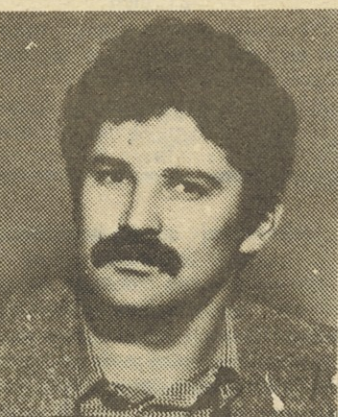
Kot že rečeno, bo peč vse te težave odpravila in prinesla znatne devizne in dinarske prihranke (pri transportu in tujih uslugah).

Stane Fleischman

Zagon nove kontinuirne žarilne peči so v kolektivu spodnjejdriske Montaže obeležili s krajšo slovesnostjo, ki so jo z nastopom popestrili pevci okteta Janika Premrla-Vojka. Slavnostni govornik na otvoritvi je bil predsednik osnovne sindikalne organizacije Ivan Menard, največ pozornosti pa je seveda pritegnil začetek obratovanja. Težko pričakovano peč je dobavilo podjetje WELLMAN (Velika Britanija). Zmogljivost naprave je od 0,5 do 1 tone na uro, celotni cikel žarjenja pa traja 9 ur. V peči bodo žarili pločevino (lamele) za vse elektromotorje iz proizvodnega programa temeljne organizacije. Peč so montirali domači strokovnjaki in s požrtvovalnim delom uspeli predvideni montažni čas skrajšati za 40%.

Jožetu Križnarju v slovo

Delovna miza. Na njej ikebana. Prižgana sveča in tvoja podobna, ki smo jo poznali. Poleg mize prazen stol. Ljudje prihajajo in

odhajajo in se poslednjič poklanjajo v tvoj spomin.

Ni te več. Nikoli več ne boš sedel za to mizo v tem skladišču v naši Iskri.

Pred devetimi leti si se zaposlil v Iskri Kranj kot raznašalec. Po odsluženju vojaškega roka si prišel na delovno mesto skladiščnika, katerega delo si opravljal do svoje smrti. Bil si vesten delavec, še posebno, ko si za TOZD Terminali urejal material.

In nenadoma, kot strela z jasnega, vest o tvoji nesreči in potem o tvoji smrti.

Smrt je zopet izbrala mladega človeka, polnega življenja in družinskih načrtov.

Dragi Jože! Vsi sodelavci te bomo ohranili v trajnem spominu kot človeka, delavca, športnika...

Sodelavci TOZD Terminali, DO Telematika

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO

Pravilnik o skupnem razpoznavnem sistemu Iskre

Delavski svet SOZD Iskra je na svojem 2. zasedanju dne 25. 9. 1984 sprejel sklep o pričetku javne obravnave objavljenega osnutka Pravilnika o ureditvi skupnega razpoznavnega sistema Iskre.

Javna obravnava traja do 31. oktobra 1984.

Pripombe, predloge in stališča zbira tajništvo samoupravnih SOZD.

Pravilnik o ureditvi skupnega razpoznavnega sistema je pomemben gradnik izvajanja celostne podobe Iskre. Osnova za njegovo izdelavo je študija o razpoznavnem sistemu, ki je opredelila probleme obstoječega sistema in na osnovi teh ugotovitev izoblikovala predlog novega razpoznavnega sistema. Študija ugotavlja, da je obstoječi razpoznavni sistem Iskre neenoten in neurejen, kar slabi učinkovitost in celovitost informativne dejavnosti.

Iskra uporablja tri oblike vizualne označbe institucije in izdelkov: samo znak, samo logotip ter znak in logotip skupaj, ki so že pomnožene z vrsto nepravilnih izvedb.

Vizualna nekarakterističnost logotipa v polkrepki helvetiki, ter istovetnost njegovih črk s črkami imen DO, naslovov, gesel in imen izdelkov zmanjšuje zaznavnost vizualne označbe Iskre in pospešuje njeno stapljanje z naštetimi elementi.

Razvoj in razširitev Iskrine dejavnosti še posebej na področju elektronike je presegel ozko pomembnost Iskrinega znaka, poleg tega pa je znak slabo zaznaven in težaven za pomanjševanje in povečevanje.

Kombinacija znaka in logotipa Iskra često ustvarja oblikovno kompozicijske in prostorske težave. Izrazito različna vizualna teža znaka in logotipa zahteva naslanjanje vrstic besedila na začetek logotipa, kot težjega elementa, kar pa dostikrat ni mogoče zaradi pomanjkanja prostora. Naslanjanje besedila na začetek znaka ustvarja vizualni nered.

Pri označevanju izdelkov mnogokrat prihaja do prostorske stiske in se zato iznačitev z dvema elementi nadomesti samo z enim ali znakom ali logotipom.

Na izdelkih široke potrošnje se večinoma uporablja označitev samo z logotipom, ker je kombinacija z znakom glede na karakter izdelkov in njihove oblike pretrda in kompozicijsko neustrezna.

Čitljivost imen DO in TOZD je težavna zaradi velike dolžine imen, premajhne in nesistematčne uporabe skrajšanih imen, stapljanje imen DO in TOZD ter njunega združevanja z adresnimi podatki.

Na izdelkih, embalaži in prospektih je pogosto pretirano poudarjena institucionalna označba z vsemi organizacijskimi deli in hkrati premalo zaznavna izdelčna — ime izdelka, geslo ali naslov in blagovna znamka, ker se pojmovno meša blagovna znamka kot tržno komunikacijsko sredstvo s pravno navedbo proizvajalca.

Na osnovi teh ugotovitev je študija izoblikovala predlog ureditve razpoznavnega sistema, ki ima tri osnovne cilje in sicer:

— združevanje učinkov vseh tržnih komunikacij Iskre z enotno uporabo logotipa Iskre,

— lahka in enostavna organizacijska čitljivost Iskre z enotnim hierarhično urejenim sistemom imen DO in TOZD,

— ustvarjanje pozitivne podobe Iskre z urejenim razpoznavnim sistemom.

Rešitve iz študije o razpoznavnem sistemu Iskre so vsebovane v predloženem osnutku pravilnika, ki predstavlja tudi osnovo za izdelavo grafičnih elementov Iskrine celostne podobe.

Pooblastilo za predlaganje tega pravilnika je v 15. in 16. členu statuta SOZD Iskra v zvezi s 33. čl. SaS o združevanju v SOZD Iskra.

SOZD ISKRA
Svet za celostno podobo

OSNUTEK
31. 8. 1984

Na temelju določil 32. in 33. člena Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra in 16. člena Statuta SOZD Iskra je delavskisvet SOZD Iskra, po predhodni javni obravnavi, na svojem zasedanju dne ... sprejel

PRAVILNIK o ureditvi skupnega razpoznavnega sistema ISKRE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
Ta pravilnik se sprejema z namenom dograditve in krepitve enotnega in učinkovitega skupnega razpoznavnega sistema institucionalne in izdelčne označbe ISKRE.

2. člen
S tem pravilnikom se opredeljuje enoten način uporabe dveh temeljnih vizualnih elementov skupnega razpoznavnega sistema ISKRE — logotipa in znaka institucije tako, da bo zagotovljena njuna opaznost in samostojnost do drugih informativnih elementov institucionalne in izdelčne označbe.

Skupni razpoznavni sistem ISKRE opredeljuje tudi enotno uporabo sekundarnih razpoznavnih elementov, to je barv, tipov črk, tipografskega stila in kombinacij med logotipom in znakom institucije.

3. člen
Z izrazom logotip je mišljen značilen stiliziran zapis besede ISKRA.

Z izrazom znak institucije je mišljen specifično oblikovan znak ISKRE, kot ga opredeljuje 31. člen Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra.

Z izrazom ime izdelka je mišljena opredelitev izdelka in njegovo fantazijsko poimenovanje; ločimo generično ime izdelka, ki pove kaj izdelek je (telefon, TV itd.) in lastno ime oziroma znak izdelka, katero predstavlja fantazijsko označevanje izdelka; lastna imena oziroma znaki so lahko individualna (Corona, Azur, Partner, itd.) ali kolektivna (Zmaj, Klip-klap, Delta računalniški sistemi itd.); pravno zavarovano ime oziroma znak je blagovna znamka.

obliki ali s komunikacijsko označbo, v odvisnosti od uporabljene institucionalne označbe delovne organizacije.

10. člen
Pri določitvi polnega imena temeljne organizacije se uporabljajo čim krajša imena, ki opredeljujejo dejavnost temeljne organizacije ter, ki so brez kratkih in med seboj lahko ločljiva.

11. člen
Skrajšano ime temeljne organizacije je skrajšana označba temeljne organizacije, ki je vpisana v sodni register.

12. člen
Komunikacijska označba temeljne organizacije je skrajšano ime temeljne organizacije, ali njeno polno ime, če nima skrajšanega imena, brez označb odgovornosti.

Uporaba institucionalnih označb
13. člen

Polna firma delovne organizacije se uporablja v glavah poslovnih tiskovin ter izdelčne dokumentacije in v štampiljkah.

14. člen
Skrajšana firma delovne organizacije se uporablja pri razpisih in oglasih, v skrajšanih štampiljkah, na vizitkah, na začetkih institucionalnih, programskih ter izdelčnih publikacij in izdelkov ter na stranskih ploskvah embalaže.

15. člen
Komunikacijska označba delovne organizacije se uporablja povsod, kjer je potrebna kratka in vidna označba organizacije, kot na naslovnih institucionalnih publikacij, na tablah ter napisih na objektih in ob cesti ter na službenih vozilih.

16. člen
Določbe tega pravilnika o uporabi institucionalnih označb delovne organizacije se smiselno uporabljajo tudi za uporabo institucionalnih označb temeljne organizacije.

III. IZDELČNA OZNAČBA

17. člen
Pod izdelčno označbo se pojmujejo pravila za označevanje Iskrinih izdelkov, izdelčnih publikacij in embalaže. Izhodišče izdelčne označbe je v obvezni samostojni uporabi logotipa in v opuščanju uporabe znaka institucije, na čelnih ploskvah izdelkov ter na naslovnih izdelčnih publikacij in embalaže.

Poleg logotipa se pri označevanju čelnih ploskev izdelkov, naslovnih izdelčnih publikacij in embalaže uporabljajo še druge označbe, razen institucionalnih, ki se uporabljajo izključno na začetkih izdelkov.

Označevanje izdelkov

18. člen
Na čelnih ploskvah izdelka se logotip postavlja na vidno mesto, ločeno od drugih imen izdelka. Druga imena izdelka ne smejo biti izpisana z istim tipom črk kot logotip.

Če je beseda ISKRA uporabljena tudi v drugem imenu izdelka ima iste črke kot drugo ime. Tudi v tem primeru mora biti izdelek označen z logotipom.

Na začetkih izdelka se označi skrajšana firma delovne organizacije.

19. člen
Iskrini izdelki, ki so predmet sodelovanja z drugimi pravnimi osebami se označujejo v skladu z določili prejšnjega člena, če ni s pogodbo drugače določeno.

Če pogodba določa uporabo izdelčnih označb drugih pravnih oseb, je za označevanje izdelkov potrebno soglasje sveta za celostno podobo.

20. člen
V primeru prenosa Iskrine tehnologije na drugo pravno osebo, sme le-ta uporabiti označbe ISKRE šele, ko zagotovi svojim izdelkom kvaliteto Iskrinih izdelkov.

Označevanje embalaže

21. člen
Na naslovnih embalaže je primaren element označevanja ime izdelka. Logotip se postavlja ločeno od imena izdelka in drugih grafičnih elementov.

Na stranskih ploskvah embalaže se označi skrajšana firma delovne organizacije.

Označevanje izdelčnih publikacij

22. člen
Na naslovnih izdelčnih publikacij sta primarna elementa označevanja naslov oziroma propagandno geslo publikacije in ime izdelka. Logotip se postavlja čim bolj ločeno od naslova publikacije, imena in drugih grafičnih elementov.

Beseda ISKRA je lahko sestavni del naslova publikacije vendar le v istih črkah, ki so v naslovu publikacije, ne pa kot logotip. Tudi v tem primeru se publikacija označi z logotipom.

Na začetkih izdelčne publikacije se označi skrajšana firma delovne organizacije.

IV. IZVAJANJE PRAVILNIKA

23. člen
Za izvajanje tega pravilnika je odgovoren svet za celostno podobo Iskre. Svet ima sedem članov, ki jih za obdobje dveh let imenuje kolegijski poslovodni organ SOZD Iskra.

24. člen
Naloga sveta je, da spremlja izvajanje določil tega pravilnika ter da daje pobude in predlaga ukrepe za izvajanje njegovih določil.

Svet daje soglasje za uporabo besede ISKRA v imenih, ki so sestavljeni oziroma izpeljani iz besede ISKRA in za uporabo izdelčnih označb drugih pravnih oseb na izdelkih ISKRE.

25. člen
V izvajanju tega pravilnika so organizacije združenega dela SOZD Iskra dolžne predložiti v potrditev DO Iskra Commerce, TOZD Marketing vse projekte, ki se navezujejo na uporabo skupnega razpoznavnega sistema ISKRE.

26. člen
Za izvajanje določil tega pravilnika je DO Iskra Commerce, TOZD Marketing dolžna izdelati grafične rešitve Iskrine celostne podobe, skrbeti za nadzor in potrditev vseh elementov Iskrine celostne podobe in obveščati svet za celostno podobo o izvajanju tega pravilnika.

27. člen
Organizacije združenega dela v SOZD Iskra so dolžne predhodno obveščati DSSS SOZD Iskra o predlogih za spremembo firme oz. imena ter ji dostaviti podatke iz sodnega registra o spremembah firme oziroma imena.

28. člen
V izvajanju tega pravilnika DSSS SOZD Iskra vodi evidenco sodno registriranih firm, oz. imen organizacij združenega dela v SOZD Iskra in daje pobude za usklajevanje institucionalnih označb v skladu s tem pravilnikom.

29. člen
Pravo varstvo Iskrinih označb ter njihovo standardizacijo izvaja DO Iskra ZORIN.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

3. člen
prvi odstavek -logotip

Iskra

drugi odstavek -znak

II. INSTITUCIONALNO OZNAČEVANJE

4. člen
drugi odstavek
primarna elementa

Iskra

30. člen
Nesoglasja v izvajanju tega pravilnika se rešujejo v skladu z določili Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

31. člen
Podrobnejša navodila in grafične rešitve Iskrine celostne podobe bodo vsebovane v grafičnem priročniku ISKRE. Grafični priročnik bo izšel v več snopičih, ki se bodo nanašali na posamezna zaokrožena uporabna področja.

32. člen
Organizacija združenega dela v SOZD Iskra so dolžne uskladiti označbe svojih firm oziroma imen z določili 6. in 7. oziroma 10. in 11. člena tega pravilnika ob prvem spreminjanju na to navezujočih samoupravnih splošnih aktov oziroma najkasneje v dveh letih od uveljavitve tega pravilnika.

33. člen
Organizacije združenega dela v SOZD Iskra so dolžne uskladiti uporabo institucionalnih komunikacijskih označb in izdelčno označbo v skladu z določili tega pravilnika in grafičnega priročnika v prehodnem obdobju treh let od izdaje posameznih snopičev grafičnega priročnika.

34. člen
Ta pravilnik prične veljati z dnem njegove objave v glasilu ISKRA.

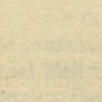
VI. PRILOGA

Slikovno gradivo k Pravilniku o ureditvi razpoznavnega sistema Iskre

31. člen

Priloga slikovnega gradiva je namenjena izključno za informacijo, lažje tolmačenje in razumevanje skupnega razpoznavnega sistema Iskre. Detaljniji kompozicijski principi in razmerja med posameznimi elementi bodo opisani in prikazani v zvezkih grafičnega priročnika za vsako področje posebej.

Iskra

II. INSTITUCIONALNO OZNAČEVANJE

4. člen
drugi odstavek
primarna elementa

Iskra

Označevanje delovne organizacije

6. člen
polna firma

Iskra

Iskra Telematika n. sol. o.
Industrija za telekomunikacije
in računalništvo
64000 Kranj, Savska loka 4

7. člen
skrajšana firma

Iskra

Iskra Telematika n. sol. o.
64000 Kranj, Savska loka 4

8. člen
komunikacijska označba

Iskra

Iskra Telematika

Označevanje temeljne organizacije

10. člen
polno ime

Iskra

Iskra Telematika n. sol. o.
TOZD Elementi - Tovarna
telekomunikacijskih elementov n. sol. o.
64000 Kranj, Ljubljanska c. 24 a

11. člen
skrajšano ime

Iskra

Iskra Telematika n. sol. o.
TOZD Elementi n. sol. o.
64000 Kranj, Ljubljanska c. 24 a

12. člen
komunikacijska označba

Iskra

Iskra Telematika
TOZD Elementi

Z dušo in srcem za elektroniko

Bežno sem ga poznal že prej. O njem sem vedel, da je aktiven mladinski funkcionar, še bolj aktiven je v Iskrini pohodni četi, saj skorajda ne mihe pohod brez njegove udeležbe, vedel sem, da je priden in prizadeven delavec, nisem pa vedel, da je zagnan intuziast na področju elektronike, na področju računalništva. Z dušo in srcem živi za to stroko! Beseda teče o Žarku Lestanu, zaposlenem v tovarni generatorjev in elektronike v oddelku elektronike v temeljni organizaciji novogoriške Iskre—Avtoelektrike.

V ta oddelek me ni povabil sam Žarko, saj je preskromen, tih in miren in »ne želi priti v časnik«, kot je sam dejal. V oddelek sem prišel na željo Danila Hrobata, vodje tehnološke priprave dela v tej TOZD saj mi je sporočil, da je Žarko napravil pomembno, za sam TOZD izredno koristno izboljšavo na napravi za avtomatsko merjenje regulatorjev.

Žarka sem »zasočil«, kje druge kot ob tej napravi. Po pozdravu in njegovem značilnem nasmehu, ki mi ga je privoščil ob pogledu na fotoaparat, sva pričela pogovor o napravi.

»Obstoječa naprava, ki smo jo upo-

rabljali za umerjanje napetosti elektronskih regulatorjev«, je pričel Žarko, »ni ustrezala našim zahtevam, saj je bilo z njo možno le usmerjenje, ne pa tudi ugotavljanje možnih napak. Prišel sem razmišljati, kako bi napravo predelal, posodobil in sicer v tem smislu, da bi bilo z njo možno tudi testiranje regulatorjev. Doslej je bilo namreč tako: če je imel regulator napako zaradi slabih elementov, je obstoječa naprava regulatorju uničila ploščico, torej smo imeli še dodatne izgube zaradi izmeta in tudi to mi ni šlo v račun.

V napravo sem vgradil testirni del, ki ga krmili mikroprocesor. Tako regula-

tor najprej statično testira in če je rezultat testa dober, oziroma, če je regulator dober, dovoli moja iznajdba tudi usmerjenje, v nasprotnem primeru pa ne. V tem primeru se namreč prikaže signalna lučka in se ustavi na tisti napaki, ki jo ima regulator. To je lahko kratenk stik, ne izklopi, ne vklopi, delno vklopi in padec napetosti. To je vsekakor dobrodošla in ogromna prednost pred obstoječo napravo, saj je veliko manj izmeta, prihranek na času, lažja analiza in s tem popravo napak in kar je najvažnejše — sto odstotna zanesljivost delovanja regulatorjev, ki jih uporabljamo za vgradnjo v alternatorje«.

Kako si prišel na to idejo?

»Ideja mi je šinila v glavo predvsem iz potrebe po odpravi izmeta. Seveda je potrebno tu najprej temeljito poznavanje samega delovanja regulatorja. Na podlagi tega sem pripravil zasnovo poteka testiranja, izdelal sem sklope in vezja, ki so priključeni na mikroprocesor, ko je bilo tega konec pa sem izdelal še program, ki je povezal delovanje vseh podsklopov v celoto. Program je bilo potrebno testirati, odpraviti morebitne napake, program je moč vpisati v spomin, le-ta se vgradi v ploščico z mikroprocesorjem in s tem je »zadevčica« končana«.

Žarko, zaslužiš vse čestitke. Vendar, od kje črpaš vse to potrebno znanje?

»Od rane mladosti me nadvse privlači tehnika, elektronika in kasneje mikroelektronika in računalništvo. Razumljivo je, da sem po končani osnovni šoli ubral to smer na elektro srednji tehnični šoli. Vendar šola ne da dovolj, zato sem se stalno seznanjal z našo, predvsem pa s tujo literaturo in tako vsaj v glavnem sledil vsem novostim v tej, zame priljubljeni ponogi. Posebej tuja literatura pa me je spodbujala k novim idejam, novemu pridobivanju znanja na tem področju«.

Kje bi lahko napravo z mikroprocesorji lahko še uporabljali v naši delovni organizaciji?

»Možnosti je res še veliko, saj je mikroprocesor zelo univerzalen za razna krmiljenja strojev, celih linij, naprav za analizo določenih sklopov, predvsem v elektroniki in drugod. In, če se povrnem spet k omenjeni napravi pa naj povem še tole. Ker je naprava sedaj, po prenovitvi strogo namenska, jo seveda ni moč dobiti ne na našem, ne na tujem trgu, razen seveda po naročilu. To pa bi pomenilo kar lep kupček dolarjev«...

Tako pravi mladi strokovnjak Žarko, mi pa dodajamo ob tej njegovi pripovedi še nekaj. Opisani primer mora nujno postati podlaga za razmišljanje odgovornim vodilnim in vodstvenim delavcem v Avtoelektriki, saj je lep prikaz, kako bi bilo možno ob primerni vzpodbudi takim in podobnim entuziazmom tudi doma z majhnimi stroški še marsikaj narediti ali izboljšati.

Marko Rakušek

ZAHVALI

Ob prerani in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža in očka

JOŽETA KRIŽNARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Iskre Telematike, TOZD Terminali in sindikalni organizaciji, TOZD Elementi in MKD za izrečeno sožalje, denarno pomoč, podarjena venca in cvetje ter izredno številno spremstvo na njegovi preizgodnji zadnji poti. Posebno zahvalo pa smo dolžni tov. Peteru in Držiču, kot vsem zaposlenim v Oddelku PPP TOZD Terminali, ter gospodinu Štefetu ob odprtem grobu za besede slovesa.

Hvala vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih in sočustvovali z nami

žaljujoča žena Blaži s hčerkmama
Renatko in Tadejko

Ob prerani izgubi našega dragega moža in očeta

CIRILA POKORNA

se zahvaljujem vsem njegovim nekdanjim sodelavcem in prijateljem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in pomoč v težkih trenutkih. Še posebej pa se zahvaljujem tov. inž. Knapu in tov. inž. Žibertu za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti

Žaljujoči: žena Ivanka ter hčerki
Cirila in Ivica z družinama.

Sklepi 2. zasedanja DS SOZD Iskra (25. 9. 1984)

Na osnovi podane informacije sekretarja DS Jasta Marcona, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS potrdi sklepe 1. zasedanja z dne 14. 6. 1984 in sprejme na znanje informacijo o izvršitvi in izvajanju sklepov ter pri tem

— ugotavlja, da je predlog sklepa št. 144 pod tč. 1. in 2. z dne 8. 5. 1984 (odobritev združenih sredstev SOZD za namensko vlaganje v aluminij) veljavno sprejet, ker je po usklajevalnem postopku podano tudi pozitivno stališče DS DO Iskra Delta,

— ponovno poziva DS DO, da določijo delegata v Odbor za samoupravno usklajevanje Letnega programa SOZD Iskra za leto 1985 ter vse udeležence v procesu planiranja, da spoštujejo sprejete roke za pripravo letnega in srednjeročnega plana SOZD Iskra.

Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Zorana Poliča, predloga odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose ter predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 30. 6. 1984 in ugotavlja, da je bil v prvem polletju dosežen dokaj ugoden izvoz na konvertilno področje in dokaj ugoden porast akumulacije. Vendar pa je prišlo do močnejšega izpada izvoza v dežele SEV, hkrati pa so zaostreni gospodarski pogoji, predvsem izjemne podražitve repromaterialov in zvišanje obresti za najete kredite, poslabšali gospodarski položaj nekaterih organizacij v primerjavi s preteklim letom, kar terja poglobljene analize in pripravo ukrepov za odpravo nastalih poslovnih problemov.

DS sprejme na znanje informacijo direktorja TOZD ZT Iskra Commerce Miloša Resnika o zunanjetrgovinski menjavi v prvih sedmih oz. osmih mesecih letošnjega leta.

Na osnovi pisnega vprašanja delegacije DO Elektrozveze v zvezi z izvozno poslovno politiko glede na izvoz gotovih sestavnih delov, repromateriala oz. gotovih izdelkov in s tem v zvezi na problematiko neizpolnjevanja obveznosti do dobav znotraj Iskre ter razprave, je DS sprejel soglasno naslednji sklep:

DS naroča KPO SOZD, da nakazano problematiko čimprej obravnava in sprejme ustrezne ukrepe. Prav tako naj se zadeva prouči tudi na kolegiju glavnih direktorjev in na marketing kolegiju.

Odgovor na delegatsko vprašanje oz. informacija o podvzetih ukrepih se poda na naslednji seji DS.

DS sprejme na znanje informacijo glavnega direktorja DO Široka potrošnja Mira Kreka o izvajanju sanacijskih programov v TOZD Elektroakustika Sežana in v TOZD Gospodinjski aparati Reteče ter o naknadno ugotovljeni izgubi v poslovanju za prvo polletje 1984 v TOZD TV Pržan ter o akcijah, ki potekajo na nivoju DO.

DS sprejme na znanje informacijo predsednika strokovne skupine Staneta Preskarja o nadaljnjem razreševanju problematike v DO Elektrozveze.

DS sprejme na znanje tudi informacijo delegata DO Elektrooptika o sprejetih pogojih pri odobritvi kratkoročnega depozita s strani Elektrooptike. Na osnovi podane obrazložitve predstavnika Iskre banke Janka Japlja, predloga odbora za finance in predloženega gradiva ter razprave, sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij, soglasno naslednje sklepe:

1. DS odobri DO Avtoelektrika TOZD Komerciala koriščenje nepovratnih sredstev iz rezervnega sklada SOZD Iskra v višini 5.000.000 din za kritje škode, ki je nastala ob naravni nesreči — poplavi.

2. DS odobri podaljšanje kratkoročnih sanacijskih kreditov za DO Široka potrošnja TOZD Gospodinjski aparati Reteče v višini 45.000.000 din in TOZD Elektroakustika Sežana v višini 15.200.000 din do konca oktobra 1984, po 12 %-letni obrestni meri.

3. DS odobri spremembo roka vračila sanacijskega kredita za DO Elektrozveze TOZD TTS v višini 51.000.000 din, to je 5 let in 1 leto moratorija ter obrestno mero 12 %-letno.

Po predlogu delegacije DO Elementi naj bi poslovodni organi v bodoče pri predlogih za sanacijske kredite predvideli dolgoročne rešitve za vse primere, kjer je to mogoče.

Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Borisa Mužiča, sprejme DS soglasno naslednji sklep:

DS sprejme odločbo o notranji organizaciji, sistematizaciji in zasedbi del in nalog za opravljanje nalog o izvajanju načrta vojne proizvodnje in storij (Nadaljevanje na 8. strani)

SOZD Iskra Izobraževalni center Ljubljana

V skladu s programom za uvajanje krožkov za izboljšanje proizvodnje v Iskri, sklepom KPO SOZD Iskra in področnih kolegijev za kakovost, razvojno raziskovalno dejavnost ter kadrovske dejavnost in izobraževanje in na osnovi dogovora s KOS SOZD Iskra

razpisujemo STROKOVNO USPOSABLJANJE po programu:

UVAJANJE KROŽKOV ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE
v času od 16. 10. do 19. 10. 1984

Strokovno usposabljanje je namenjeno pospeševalcem krožkov za izboljšanje proizvodnje.

Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5 do 12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in prostovoljno z namenom, da ugotavljajo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo ali predlagajo izboljšave.

Pospeševalec je delavec s primerno strokovno izobrazbo in temeljitim znanjem, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku ter je seznanjen tudi s teorijo in principi delovanja krožkov v drugih sredinah. Sposoben mora biti tudi svoje znanje prenašati na druge in koordinirati ter usmerjati delovanje krožkov. To znanje pridobi na posebnem specializiranem seminarju.

VSEBINA:

OSNOVE KROŽKOV ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE
Družbenopolitična izhodišča in cilji delovanja krožkov
Model krožkov za izboljšanje proizvodnje
Značilni primeri reševanja in uspešnost krožkov v drugih deželah.

NAČIN IN TEHNIKA DELA V KROŽKU

Tehnike za reševanje problemov v krožkih
Statistične metode za vodenje krožkov
Praktičen primer z uporabo tehnik dela

UVAJANJE KROŽKOV

Motivacija
Delovanje krožkov v lastni OZD
Uvajanje krožkov v Iskri

RAZPRAVA IN POVZETEK

Možnosti merjenja rezultatov
Tehnika poročanja in predlog vodstva
Usmerjena razprava o krožkih za izboljšanje proizvodnje.

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 16. 10. 1984 ob 9. uri v hotelu Transturist Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 19. 10. 1984 ob 15. uri.

VODJA PROGRAMA:

Lotar KOZINA, dipl. inž., SOZD Iskra, DSSS

CENA strokovnega usposabljanja:

V ceno 14.500 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oz. DSSS.

PRIJAVE:

Prijavnice pošljite najkasneje do 12. 10. 1984 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3, E-11.

Podrobnejše informacije lahko dobite pri vodji programa Lotarju Kozini, na tel. št.: (061) 222-234, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

SOZD ISKRA, IZOBRAŽEVALNI CENTER

razpisuje

specialistično izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

RAČUNALNIŠKO PODPRTA SIMULACIJA POSLOVNEGA ODLOČANJA

v času od 18. — 20. in 22. 10. 1984

Specialistično izpopolnjevanje z uporabo računalnika, spremljevalca sobnosti, ki bo prvič uporabljen v programu izobraževanja delavcev v mednarodnem poslovanju Iskre, je namenjeno udeležencem 3. Zunanjetrgovinske šole v Iskri.

Vodenje poslovanja v konkurenčnem boju je izredno zahtevna naloga. Simulacija poslovnega odločanja bo omogočila, da bodo udeleženci odločali o poslovanju podjetja, spoznali posledice odločitev in jih tudi popravljali. Rezultate poslovanja bodo primerjali s plani poslovanja, ki bodo izdelani za obdobje 3 let v naprej. Poslovna igra bo dala odgovor na to, katera skupina udeležencev je bila najbolj uspešna pri vodenju podjetja v enakih pogojih tekmovanja med enakimi podjetji.

Ste pripravljeni napredovati v strokovnem vodenju o poslovnem odločanju?

VSEBINA:

1. Obrazložitev zasnove igre
2. Oblikovanje politike podjetja in konkretizacije letnih planov
3. Izvajanje simulacije v normalni podjetniški konkurenci

NOSILEC PROGRAMA: SOZD Iskra Izobraževalni center Ljubljana

VODJA PROGRAMA: Bogdan PELC, dipl. ekon.

ČAS IN KRAJ: S programom specialističnega programa bomo pričeli 18. 10. 1984 ob 8. uri v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 22. 10. 1984 ob 12. uri.

CENA: V ceno 13.000 din so vključeni vsi stroški izobraževanja. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do 4. 10. 1984 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3, Sonja Vrhovec. Podrobnejše informacije o vsebini izpopolnjevanja lahko dobite na tel. št.: 061/222—212.

Sklepi 2. zasedanja DS SOZD Iskra (25. 9. 1984)

(Nadaljevanje s 7. strani)

tev, realizacije sklenjenih pogodb ter izvajanje varnostnega načrta. Na osnovi podane obrazložitve predstavnika Iskre Commerce Borisa Slapnika, predloga poslovnega sveta ZT skupnosti in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednje sklepe:

1. DS sprejme Poročilo o poslovanju Iskrine ZT mreže v letu 1983 in potrdi likvidacijsko bilanco firme Perles Suiza S. A. Barcelona s stanjem 31. 12. 1983.

2. DS sprejme na znanje določila Poslovnika o delu poslovnega sveta: 3. DS pooblasti DO Iskra Commerce, da preko svojih samoupravnih organov sprejema formalne sklepe o ino mreži v skladu z letnim planom ino mreže in o tem tekoče obvešča DS in poslovni svet.

4. DS odobri ustanovitev skupnega predstavništva LB, Združene banke in Iskre Commerce v Barceloni, Španija ter zadolži Iskro Commerce za izvašitev sklepa.

5. DS odobri ustanovitev začasnega predstavništva Iskre na Madžarskem s sedežem v Budimpešti za dobo 2 let ter zadolži Iskra Commerce za izvršitev sklepa.

Na osnovi podane obrazložitve predsednika KPO SOZD Borisa Lasiča, predloženega gradiva in podanega predloga delegacije DO Telematika, sprejme DS soglasno naslednje **sklepe**:

1. DS javno razpisuje prosta dela in naloge — člana KPO SOZD Iskra za ekonomiko in plan ter — člana KPO SOZD Iskra za razvoj in inovacije za dobo 4 let, s pogoji iz 77. člena Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra in z razpisnim rokom 15 dni.

2. DS imenuje za v. d. člana KPO SOZD Iskra za razvoj in inovacije tov. Rada Faleskinija, dipl. inž.

3. DS naroča razpisni komisiji, da pridobi v času razpisnega postopka od možnega kandidata za člana KPO SOZD Iskra za razvoj in inovacije koncept razvojno-inovacijske usmeritve.

4. DS sprejme na znanje informacijo predsednika KPO SOZD o oblikovanju neformalnega posvetovalnega organa, kot posebno obliko dela, v katerem delujejo predstavniki pomembnih zunanjih družbenopolitičnih in gospodarskih institucij, zaradi izmenjave mnenj do aktualnih vprašanj dela in razvoja Iskre.

Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Miloša Kobeta, predloga odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost ter predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji **sklep**:

DS sprejme Poročilo o razvojno-raziskovalni dejavnosti v SOZD Iskra za leto 1983 in opozarja vse DO, da posvetijo večjo skrb za zagotovitev sodobne opreme za razvojno-raziskovalno dejavnost.

DS sprejme tudi predlog sklepov VII. internega posvetovanja o razvojno-inovacijski problematiki, ki smiselno zajema tudi zaključke, izhajajoče iz poročila o RRD ter naroča vsem DO, da jih obravnavajo in sprejmejo konkretne sklepe za njihovo izvajanje.

Na osnovi podane obrazložitve člana KPO SOZD Gojmira Blenkuša, predloga odbora za kvaliteto ter predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji **sklep**:

DS sprejme Poročilo o kakovosti proizvodov za leto 1983 in opozarja DO, da poročilo obravnavajo in sprejmejo ustrezne sklepe.

Ker predvidene akcije po srednjeročnem planu v glavnem kasnijo, bi morale DO v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana 1981—1985 pripraviti letne programe za izboljšanje kakovosti ter si bolj energično prizadevati za izboljšanje kakovosti proizvodov. Poročilo se označi kot poslovna tajnost.

Na osnovi podane obrazložitve člana Sveta za celostno podobo Jaka Škrbinca ter predloženega gradiva in podanega predloga v razpravi, sprejme DS soglasno naslednji **sklep**:

DS posreduje osnutek Pravilnika o ureditvi skupnega razpoznavnega sistema Iskre v javno obravnavo, ki naj traja do 31. 10. 1984.

Osnutek pravilnika se objavi v naslednji številki glasila Iskra. Pripombe, predloge in stališča zbira tajništvo samoupravnih organov SOZD.

DS sprejme na znanje pisna odgovora na delegatska vprašanja, postavljena na 1. zasedanju DS SOZD.

Renato Škoberne najboljši

V Sežani je bil pod pokroviteljstvom sindikalne konference Iskre ŠIPO TOZD Elektroakustike in v organizaciji Šahovskega društva Iskra, redni trimesečni hitropotezni turnir.

Končni vrstni red šahistov zaposlenih v Iskri, je bil naslednji:

Vrstni red: 1. Renato Škoberne, 2. Brane Deželak, 3. Dane Černe, 4. Bogdan Brežigar, 5. Dušan Čebular, 6.—7. Miha Šmid, Bojan Kuzmič, 8. Bogo Mayer, 9.—10. Pavle Sešek, Darko Sovdat, 11. Pavle Jereb, 12. Zdenko Grahek, 13. Rihard Piskar, 14. Bernard Velkavrh, 15. Drago Pergar, 16.—17. Stojan Cuder, Peter Jerman.

Turnir je bil nekoliko manj kvaliteten, ker so manjkali nekateri najboljši. Nekaj šahistov je sodelovalo na tekmovanju v drugi zvezni šahovski ligi, drugi pa niso imeli časa. Kljub temu je bilo izredno zanimivo.

Za pokal 100 točk je trenutni vrstni red najboljših: 1. Leon Mazi 74,5 točke, 2. Dane Černe 50, 3. Anton Jerina 41,5, 4. Brane Deželak 40,5, 5. Marjan Butala 40, 6. Janež Kumš 36,5, 7. Vojko Srebrnič 36, 8. Janež Krek 33,5, 9. Bojan Kuzmič 33 itd. Točke za pokal je osvojilo že 42 šahistov.

Med ostalimi člani društva in gosti pa so bili najboljši: 1. Edo Rozman, 2.—3. Božidar Filipovič in Egon Pertot, 4. Rade Milošević, 5. Stanko Nikolič, 6. Jože Miklavac, 7.—9. Brane Šljukič, Peter Martinčič in Drago Bajc itd.

Naslednji hitropotezni turnir bo konec leta v Kranju. Sindikalisti Ljubljane pa bomo pričeli s pripravami za sindikalna moštvena tekmovanja, ki se bodo kmalu začela. Dobimo se vsak četrtek v Šahovskem domu od 17. ure dalje. Najprej bo društveni trener pokazal nekaj teorije, nato pa bo sledilo medsebojno preigravanje.

Šahovsko društvo Iskra bo 26. 10. 1984 ob 16.30 organiziralo zopet stari priljubljeni dvoboj Starejši : Mlajši. Kraj prireditve bomo javili naknadno. Že sedaj pa vas vabimo na to zanimivo prireditev.

Brežigar Bogdan

DO — AVTOMATIKA

Štart kolesarjev

Četrtek, 13. 9. 1984. V meglenem jutru, ki je kazalo na lepo vreme, so se pred vzhodom Centra sistemov za avtomatizacijo v Stegnah zbrali kolesarji iz delovne organizacije Avtomatika. Še zadnji mali servis, priprava spremstva in pričela se je tradicionalna kolesarska transverzala, ki jo je služba za družbeni standard organizirala v počastitev 35-letnice delovne organizacije Avtomatike.

Napisali smo kolesarska transverzala, čeprav bi lahko rekli tudi po poteh temeljnih organizacij Avtomatike. 310 km dolga pot bo vodila skupino približno 45. kolesarjev prvi dan iz Ljubljane preko Kamnika, Mozirja, Velenja, Slovenskih Konjic v Poljčane oz. Makole do najbolj oddaljene temeljne organizacije Avtomatika, do TOZD programska stikala in releji. Zaključek prvega dne bo v Rogaški slatini.

Naslednji dan bodo nadaljevali z vožnjo proti Kumrovcu, Brežicam in Kostanjevici do Otočca, kjer bodo drugič nabirali novih moči. Zadnji dan pa je namenjen vožnji skozi Novo mesto, kjer imamo dve temeljni organizaciji: Napajalne naprave in Elektrospojna vezja, nato mimo Žužemberka, Krke do Vidma-Dobrepolje. In ponovno smo v eni od naših temeljnih organizacij — TOZD Stikalni in zaščitni elementi. Še Rašica, Škofljica, Ig in Ljubljana, Krog je zaključen.

Veliko sreče in čim manj »defektov« na poti!

O tem, kako je bilo pa v eni od naslednjih številkih.

Š.D.

Planinska zahvala

Planinci z izleta na naš prelepi Triglav se toplo zahvaljujemo dobrim vodičem Jožetu Šparovcu, Lojzetu Zevniku in Frančku.

Posebej se zahvaljuje naveza — Danica Podobnik in Marija Čefarin, Jožetu Šparovcu, Lojzetu Zevniku pa Albina Erjavca — za požrtvovalno in varno vodenje!

Iz tujega strokovnega tiska Superčip iz Avstralije

Avstralski znanstveniki so razvili superlogični čip, ki je komaj tako velik kot nohi človeškega prsta, toda po zmogljivosti in kompleksnosti presega vse doslej izdelane čipe. Ta silicijev del z visoko stopnjo integracije VLSI vsebuje 102 tisoč tranzistorjev in razločuje izgovorjena povelja ter pri tem krmili druge naprave. Čip ima tudi 100 kbitov pomnilniške kapacitete. Razvili so ga v okviru znanstveno—raziskovalne organizacije pod vodstvom dr. Craiga Mundgea v Adelaidi.

Kot je povedal avstralski minister za znanost in tehnologijo Bary Jones, je konstrukcija takšnega 100 kbitnega logičnega elementa mnogo težja kot 1.000 kbitnega pomnilniškega čipa te vrste, ki so ga pred kratkim razvili v ZDA in na Japonskem. Novi VLSI logični čip sestoji namreč iz številnih posameznih elementov z različnimi funkcijami, ki sestavljajo skupaj integriran sistem in s tem izpolnjujejo zelo kompleksne naloge.

Utekočinjenje premoga

V Kingsportu v ZDA je družba Tennessee Eastman odprla prvo veliko tovarno za utekočinjenje premoga. Iz bližnjega rudnika utekočinijo na dan 900 ton premoga in pridobe sintetičen plin. Naprava proizvaja v glavnem hidrid ocetne kisline, ki je osnovna surovina za proizvodnjo zaščitnih filmov, vlaken in drugih umetnih snovi. Tudi stranskih produktov, kot je žveplo, ne zavrejo. Narodna organizacija inženirjev v ZDA je ocenila novo proizvodnjo kot eno od desetih največjih tehniških dosežkov na svetu v lanskem letu.

Jutrišnje motorno vozilo

Raziskovalca David Cole in Lawrence Harbeck iz univerze v Michiganu sta objavila študijo z naslovom »Avtomobilski trendi — vozilo jutrišnjega dne.« V študiji trdita, da se ameriška avtomobilska industrija nahaja pred temeljno strukturno spremembo. Razvoj avtomobilov bo v naslednjih desetih letih bolj odvisen od mednarodnih gibanj, ki jih je že v zadnjih letih pretresalo nihanje na potrošniškem tržišču. V prihodnje naj bi bili motorji v vozilih manjši, konstruktorji naj bi uporabljali več umetnih snovi, od kovin pa predvsem aluminij. Zmanjšati bo treba tudi korozijsko. Oba raziskovalca menita, da bo tudi v prihodnje potrebno na tržišču veliko modelov, od luksuznih do preprostih, vendar z identičnim oblikovanjem. Z uporabo umetnih snovi in aluminija naj bi dosegli leta 1990 manjšo težo avtomobilov, od poprečja leta 1980 1.500 kg na poprečje 1.020 kg. Proizvodnja diesel modelov naj bi narasla do tega leta na 20%. Električni avtomobili bodo predstavljali leta 1990 še vedno komaj 1% celotne svetovne proizvodnje potniških vozil.

Golob miru

Na prvi pogled predstavlja ideja Petra Lewisa, ameriškega umetnika iz Edmontona, čisto blaznost, vendar s tem ni rečeno, da zasnova ni uresničljiva. Gre za načrt, po katerem bi izdelali neke vrste ognjenega ptica v do sedaj še fantastičnih dimenzijah, ki bi obsegale 90 tisoč milj, oziroma 144.841 km na zemlji. Obris goloba miru naj bi segal na tleh od Atlantika do Pacifika, globoko na sever v Kanado in na jug skoraj do mehiških meja. Obseg pa je tolikšen zato, ker je treba naznačiti perje in tudi oljčno vejico, ki jo golob nosi v kljunu. Konci peres repa naj bi bili v Washingtonu in Ottawi, kljun v Vancouveru, oko pa v Edmontonu.

Lewis predlaga zemeljski zaris v točkah z razdaljo 20 milj (32 km). Tisoči prostovoljcev naj bi postavili 4.500 lesenih stebrov, 9 m visokih in z istim obsegom. Če bi te lesene stebre, ki bi se razprostirali v 17 državah ZDA in 7 kanadskih provincah, istočasno zažgali (osvetlili), bi zažarel zaris goloba miru kot svetleči simbol v vesolju. Z zemlje seveda tega simbola ne bi mogli videti, pač pa iz satelitov, kjer bi ga lahko tudi fotografirali. Infrardeče kamere in kemični dodatki pri gorenju lesa bi omogočili tudi posnetke, če bi oblaki zastrli severni del ameriškega kontinenta. Smisel podviga naj bi bil, da bi z zemlje poslali mirovno poslanico za vesolje. Lewis predlaga, naj bi za dan goloba miru razglasili 7. januar 1985. leta.

Zanimivo je, da je Lewis že uresničil nekaj fantastičnih zamisli kot je konstrukcija slapa na reki Saskatchewan, ki je višji od Niagare. Ta je veljala leta 1980 1,2 milijona dolarjev.

Označiti zemljo z vidno sliko za vesolje sicer ni nova ideja. V 20 letih tega stoletja so namreč predlagali, da bi v Sahari postavili fantastični Pitagorov trikotnik skupaj s kvadrati, vendar je stvar ostala pri zamisli.

Priznanje Nikoli Tesli

»Svet znanosti z zamudo priznava genialnost enega svojih največjih, najbolj ekscentričnih in skrivnostnih izumiteljev«, je pred kratkim zapisal New York Times v svoji redni tedenski znanstveni prilogi. »Sto let po prihodu v Ameriko, brez prebite pare, dobiva Tesla priznanja za sijajna odkritja, ki so prekosila dosežke njegovih sodobnikov Edisona in Marconija. Nikola Tesla je prvi izumil radio in ne Marconi! Izumil je način prenašanja električne energije, ki ga uporabljamo še danes in ne Edison! Tesla je pomagal k rojstvu industrijske revolucije, ker bi le-ta brez njega ne bi bila mogoča. Živel je v času, ko je posameznik še lahko spremenil tok zgodovine. Če bi iz naše industrijske družbe izključili rezultate njegovega dela, bi se kolesa industrije ustavila, električni tramvaji in vlaki bi obstali, naša mesta bi bila v temi, tovarne pa mrtve. Vse te stvari so sicer znane vsem nam, toda v ZDA, kjer je Tesla preživel večino življenja in največ ustvaril, govorijo enciklopedije o njem samo na kratko.«

Avtor sestavka v New York Timesu pa trdi tudi, da so po smrti Tesle izginili številni papirji iz njegove zapuščine, ki naj bi bili v ameriških vojaških in obveščevalnih arhivih.

Sončni pastir

Basonogi pastirji z zakrivljeno palico v roki so tudi pri nas že prava redkost. Nadomestili so jih električni pastirji, katerih proizvodnjo smo vpeljali tudi pri nas in pripomogli k modernizaciji kmetijstva.

V Franciji so šli še korak dalje. Izdelali so električnega pastirja, ki deluje na sončno energijo. Naprava deluje takole: električni pastir dobiva energijo od sončnih celic. Pri tem del energije napaja ogrado z napetostjo, drugi del pa polni še akumulator tako, da je sistem samostojen. Tudi v oblačnem vremenu je ograda pod napetostjo, ker dovaja električno energijo akumulator. Ker deluje akumulator nepretrgoma, ga je treba vsakih pet let zamenjati, drugih težav z vzdrževanjem ni. Sončni pastir ima maso 4 kg, napaja pa lahko 50 km dolgo ogrado.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Veliki vrh nad Jezerskim

Sezona izletov v visokogorje se je iztekla, jesenska narava pa je s celim spektrom barv tudi sedaj čudovita. Planinci-Iskraši bomo poizkusili delček te lepote zaužiti z izletom na Veliki vrh nad Jezerskim, v soboto 13. oktobra 1984, v organizaciji Planinske sekcije DO ISKRA Kranj.

Zbrali se bomo ob 7. uri pred hotelom Creina, od koder nas bo avtobus peljal na Jezersko. Od tu bomo šli po markirani stezi mimo smučišča in čez Murjevo planino na Veliki vrh (1742 m—2,5 ure). S te razgledne točke se lepo vidi po severnem ostenju Kočne in vrhovih ter dolinah okrog Jezerskega. Sestopili bomo po isti poti do avtobusa, ki nas bo v zgodnjih popoldanskih urah pripeljal v Kranj. Cena prevoza bo 100.-din.

Veliki vrh je obvezna točka in hkrati lahko dostopen vrh Jezerske planinske poti, zato ga priporočamo za družinski izlet. Vodila bosta E. Erzetič in M. Čelik.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO, tel. 28-22 do srede 10. oktobra.

Časopisne novice

Delavci Iskre-Avtomatike so s priložnostno prireditvijo proslavili 35-letnico delovanja svoje organizacije. Že leta 1949 je namreč predsednik Tito podpisal odločbo o ustanovitvi tedanje Tovarne električnih aparatov, ki naj bi predvsem izdelovala releje za vodne elektrarne. Danes segajo njeni izdelki na najrazličnejša področja energetike in prometa, kar sta ji med drugim omogočila tudi mikroelektronika in računalništvo.

Iskrina delovna organizacija Avtomatika se lahko pohvali, da je bila lani med 300 delovnimi organizacijami v Sloveniji po ustvarjenem dohodku na 22. mestu. V letošnjem jubilejnem letu pa si je zastavila za cilj večji izvoz in sicer v primerjavi z lanskim, kar za polovico večjim. To predstavlja 30 milijonov dolarjev, ki bodo pridobljeni na konvertibilnem področju. Ljubljanski Dnevnik.

Delavcem Iskrine tovarne vžigalnih tuljav je grozilo, da bodo dobivali okrnjene osebné dohodke, saj je ta TOZD v Bovcu ob polletju poslovala z izgubo — 13,5 milijona dinarjev. Ker so menili, da je izguba posledica objektivnih okoliščin in da zanje niso krivi, so zaprosili izvršni svet občine, da jim prizna tako imenovano »posebno obravnavo«, s čimer bi se ognili po zakonu zahtevanem zmanjšanju plač.

V Iskri pravijo, da so rdeče številke nastale zato, ker niso bile obračunane interne devizne stimulacije in da so bile tudi zvezne devizne stimulacije manjše od predvidenih.

Člani tolminskega izvršnega sveta so najprej (7. septembra) zavrnili prošnjo Iskre in menili, da je izguba posledica tudi notranjih slabosti v kolektivu, zagato pa naj rešujejo s solidarnostjo med Iskrinimi TOZD. Nekaj dni zatem pa se je izvršni svet na izredni seji odločil nasprotno in bovski tovarni priznal »posebno obravnavo«. Primorske novice.

Inženiring biro Ljubljana je v Metalni v Mariboru predstavil prvo jugoslovansko računalniško krmiljeno regalno dvigalo. Za kupca VAZ iz Togliattija v Sovjetski zvezi dobavljajo sistem za skladiščenje in distribucijo avtomobilskih gum, to je skladišče z avtomatskimi regalnimi dvigali in računalniško krmiljenim sistemom transporta. Pri uresničevanju načrta sodeluje pet jugoslovanskih podjetij: Inženiring biro Ljubljana, Metalna, Iskra, Unis-Tos, Unioninvest in kot izvoznik Kovinotehna, Celje. Vrednost posla znaša približno 5 milijonov dolarjev. Specialisti iz Sovjetske zveze so bili že dva meseca na šolanju, saj gre za izredno zahtevno in zapleteno tehniko. Računalniška oprema in regalna dvigala so sestavljena iz domačih materialov. Delo, Ljubljana.

Ljubljanska delovna organizacija Iskra-Delta je kot pomoč Kopaoniku namenila 1,56 milijona dinarjev. Sredstva je zbralo približno tisoč zaposlenih, ki so eno soboto delali za prizadete prebivalce Kopaonika.

V Iskrini tovarni za montažo elektromotorjev v Idriji so predali namenu novo žarilno linijo za toplotno obdelavo elektromagnetne pločevine. Z novo naložbo, ki je veljala 150 milijonov dinarjev, bodo letno nadomestili za 7 milijonov mark uvoza, obenem pa povečali proizvodnjo, ki je namenjena pretežno zahodnemu konvertibilnemu tržišču. Za dan republike pa bo dokončana 110 milijonska naložba, pridobili bodo 4100 kvadratnih metrov uporabnih površin, ki bodo rezultat skupnega vlaganja Iskre in Prodoimpexa.

Zbral in uredil Marjan Kralj